

Fagplan

Bachelor førskolelærerutdanning Estetisk linje

2010-13

Rev 110612

Fagplan for bachelor førskolelærerutdanning, Estetisk linje.

Innhold

DEL 1: FAGPLAN FOR BACHELOR FØRSKOLELÆRERUTDANNING, ESTETISK LINJE. GENERELL DEL.....	3
1. INNLEDNING.....	5
2. GENERELT LÆRINGSUTBYTTE	6
3. OVERSIKT OVER STUDIEÅR, FAG OG STUDIEPOENG.....	7
4. VEILEDET PEDAGOGISK PRAKSIS	7
5. ORGANISERING OG ARBEIDSMÅTER	8
6. BACHELOROPPGAVE.....	8
7. STUDIEDELTAELSE	9
8. VURDERING	9
9. PENSUM.....	10
DEL 2: FAGPLAN FOR BACHELOR FØRSKOLELÆRERUTDANNING, ESTETISK LINJE. FAGSPESIFIKK DEL	12
1. STUDIEÅR: TEMAOMRÅDE BARNDOM, LEK, KOMMUNIKASJON OG ESTETIKK	12
2. STUDIEÅR: TEMAOMRÅDE DANNING, KUNST OG KULTUR	23
3. STUDIEÅR: TEMAOMRÅDE PROFESJONALITET OG FAGLIG FORDYPNING	37
DEL 3: PLAN FOR BASISGRUPPER.....	52
ARBEID I BASISGRUPPER.....	52
MÅL.....	52
ORGANISERING AV BASISGRUPPER	53
ANSVARSFORDELING	53
DEL 4: PLAN FOR VEILEDET PEDAGOGISK PRAKSIS	56
PRINSIPPER	56
OVERORDNEDE MÅL FOR PRAKSIS.....	57
MÅL FOR PRAKSISPERIODENE	58
GRUNNSKOLEPRAKSIS.....	62
ORGANISERING AV PRAKSISOPPLÆRINGEN.....	63
MØTER OG VEILEDNING	64
PRAKSISKONTRAKT	65
PRAKSISRAPPORT	65
VURDERING I PRAKSISPERIODEN.....	66
DEL 5: REGLER FOR AVSLUTTENDE VURDERING OG SKIKKETHETSVURDERING.....	72

Del 1: Fagplan for bachelor førskolelærerutdanning, Estetisk linje.

Generell del

Navn	Førskolelærerutdanning estetisk linje, med fordypning i fagområdene drama, forming og musikk
Engelsk navn	Bachelor program with focus on Drama, Art and Music
Studiepoeng	180
Heltid / deltid	Heltid
Type studium	Bachelorstudium
Antall semester	6
Startsemester	Høst
Kostnader	www.dmmh.no/regler
Opptak	Via Samordna opptak: www.dmmh.no/opptak
Faglig kontaktperson	Klassestyrer 3E, Jan Ketil Torgersen
Gjelder for studentkull	2010-13

Godkjenning av fagplanen

HR 2. juni 2010

Sist revidert

Studieplanen for er revidert våren 2010 av alle lærere som da underviste på E-linja. Arbeidet var ledet av Knut Kvaran, Mari-Ann Letnes, Ingvild Olaussen og Jan-Ketil Torgersen.

Endret 15. juni 2011: Gjelder plassering av grunnskolepraksis fra 3. til 2. studieår og pensum.

Endret 18. august 2011: Gjelder fjerning av studiepoeng for vektete eksamener i linjefag 3.år (gif)

Sist endret 11. juni 2012: Gjelder pensum 3. studieår

Kort om studiet

Estetiske og kunstneriske uttrykks- og samværsformer finnes i alle kulturer. Kunst og kultur spiller en viktig rolle når det gjelder å skape sosial og kulturell identitet, og er også en viktig faktor i mellommenneskelig kommunikasjon. En estetisk erfaring er den kunnskap som

kommer til oss gjennom sansene, gjennom å gjøre og gjennomgå. Noen ganger er disse erfaringene formidlet gjennom kunst, men en estetisk erfaring tar alltid utgangspunkt i hverdagslige sansede erfaringer. Dette studiet vil ruste studentene til kunst- og kulturpedagogisk arbeid i barnehagen. Barnehagens kunst- og kulturarbeid handler om det meste; både barns egen lekekultur, måltider, etikk, flerkulturelt fellesskap, nasjonal og lokal kulturell identitet og arbeid med kunst og kultur. I denne fellesskapskulturen trenger barn å møte gode voksenmodeller, førskolelærere som har god erfaring med kunstoffene, og spesifikk kompetanse til å fylle og utvikle disse områdene. Progresjonen gjennom studiet i de tre linjefagene er slik at studentene starter i det første studieåret med et fokus på håndverket i musikk, drama og forming. Undervisningen i dette studieåret er stort sett enfaglig hvor man fokuserer på de formale virkemidlene og praktisk håndverk i de tre linjefagene. Andre studieåret er lagt opp mer tverrfaglig og det didaktiske perspektivet fremheves i linjefagene. Tredje studieår jobber studentene tverrfaglig og profesjon og fordypningsperspektivet fremheves spesielt.

Målgruppe

Studiet er særlig retta mot de som ønsker å arbeide som førskolelærer i barnehager med særskilt vekt på estetisk virksomhet.

Opptakskrav

Generell studiekompetanse eller realkompetanse. Alle studenter skal levere politiattest ved studiestart

Utenlandsstudium

I 2. studieår er det mulig å søke om en alternativ studieperiode der et 13 ukers studieopphold i utlandet er inkludert. De som får innvilget studieopphold, går da over til studiet Comparing Childhoods i vårsemesteret av 2. studieår. Undervisningen der foregår på engelsk, sammen med utenlandske utvekslingstudenter. Arbeidsoppgaver fra opprinnelig fagplan skal forsøkes tilpasset kurset på Comparing Childhoods. Studieoppholdet i utlandet består både av teori og praksis, men innholdet i utvekslingen vil variere etter hvilken vertsinstitusjon man kommer til. Oppholdet inngår som en godkjent del av studiet ved Dronning Mauds Minne Høgskolen

For øvrig vil studiet ved Estetisk linje integrere et internasjonalt perspektiv, med fokus på kultur i en internasjonal sammenheng.

Videre studier

Utdanningen kan suppleres med års og halvårsheter og inngå i en mastergrad. DMMH tilbyr i samarbeid med NTNU mastergrader i førskolepedagogikk, spesialpedagogikk og master i estetiske fags didaktikk.

Yrkesmuligheter

Utdanningen kvalifiserer til pedagogisk arbeid med barn i barnehage og leder i skolefritidsordningen (SFO). Med ett års relevant videreutdanning kan førskolelærere også arbeide i første til fjerde årstrinn i grunnskolen.

1. Innledning

Denne fagplanen er utarbeidet i tråd med Lov om Universiteter og Høgskoler av 1. april 2004 og Rammeplan for førskolelærerutdanning av 2003 (RP 2003) med senere endringer. Sist endret i 2009. Studiet organiseres som en linjemodell med vekt på estetiske fag, men alle de ti fagene i Rammeplan for førskolelærerutdanning er representert.

Studiets verdier og kunnskapsinnhold

Studiet baseres på et barnesyn som vektlegger barns medvirkning og barns kompetanse, og et kultursyn som omfatter både kulturarv og kulturkritikk. Studiet gir studentene innsikt i barnekultur og barns dannelsesprosesser. Sentrale verdier i dette arbeidet er respekt, kreativitet, dialog og undring. Studiet bidrar til at studentene utvikler faglig, didaktisk, sosial, yrkesetisk, og endrings- og utviklingskompetanse.

Studiet bygger på likeverd mellom kjønnene og mellom alle mennesker i et sosialt og etnisk mangfold. Dette går sammen med moralske verdier som ligger til grunn for et moderne demokrati, og som er i samsvar med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter. FN's barnekonvensjon utgjør et sentralt etisk tyngdepunkt gjennom å vektlegge barns rett til et liv som gir fysisk, psykisk, åndelig, moralsk og sosial utvikling. Det gir også grunnlag for å utvikle forståelse for de verdiene som fins i religiøse kulturtradisjoner.

Teori og praksis

Studiet er en profesjonsutdanning der teori og praksis er to likeverdige kunnskapskilder som må sees i sammenheng. Studiet som helhet skal danne grunnlag for et reflektert møte mellom teoretisk fagkunnskap, praktiske ferdigheter og yrkeskompetanse, slik at disse tre kvalifikasjonsområdene kan framstå som en meningsfull enhet. Det innebærer at praktisk virksomhet i barnehage er en del av undervisningen i studiet.

Ansvar for egen læring

Studentene skal ha medansvar og medinnflytelse underveis i studiet. Målet er at de kan fungere som aktive og selvstendige studenter, vel forberedt til å samarbeide med barn, kolleger, foreldre og nærmiljøet. Dette går sammen med et syn på læring som en livslang prosess. I tillegg til forelesninger og annen lærerstyrt aktivitet må studentene ta ansvar for å tilegne seg innholdet i studiet gjennom egenstudier, arbeid i basisgrupper, samt gjennom arbeidskrav og mapper.

Fem kompetanseområder

Rammeplan for førskolelærerutdanning fastsetter at all lærerutdanning skal bidra til å utvikle studentenes kompetanse innen fem særskilte områder som er sentrale i utøvelsen av lærer/førskolelæreryrket.

Kompetanseområdene er:

- Faglig kompetanse
- Didaktisk kompetanse
- Sosial kompetanse
- Endrings- og utviklingskompetanse
- Yrkesetisk kompetanse

Disse kompetanseområdene utgjør ulike aspekter av en mangfoldig yrkeskunnskap som kjennetegner førskolelærerens profesjonskunnskap. De ulike kompetansene vil gjøre seg gjeldende i varierende grad i ulike typer situasjoner i arbeidet i barnehagen. Studiet sikter mot å utvikle studentenes kompetanse innen alle disse områdene.

2. Generelt læringsutbytte

Ved fullført utdanning skal studentene ha de kunnskaper, ferdigheter og kompetanser som er nødvendige for å virkeliggjøre barnehagens formål i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, med særlig vekt på fordypningsemnene drama, forming og musikk.

Dette omfatter at studentene kan:

- Se verdien av, og legge til rette for en skapende kultur i barnehagen.
- Anerkjenne barnekulturen
- Anerkjenne sammenhengen mellom de estetiske fagene og barns helhetlige utvikling
- Anerkjenne lekens betydning i barns liv, og se sammenheng mellom lek, utforskning, kunst og estetikk i barnehagen.
- Se verdien av og kunne nytte ulike kunst- og kulturuttrykk i barns lærings- og dannelsesprosesser i barnehagen og i samarbeid med ulike kulturinstitusjoner
- arbeide i et mangfoldsperspektiv i barnehagen
- Forebygge og motvirke diskriminering og annen krenkende behandling av barn
- Orienter seg i, analysere og ta stilling til allmennmenneskelige spørsmål og livsbetingelser, samt samfunnsendringers betydning for barns oppvekst og barndom
- Planlegge, gjennomføre, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten selvstendig og sammen med andre
- Anvende kunnskap om barn og barndom, nyttegjøre seg dette i pedagogisk arbeid.
- Anvende kunnskap og forståelse av barns lek, samhandling og uttrykksformer som grunnlag for didaktisk tenkning og for å forstå barns væremåter.
- Nyttegjøre seg av variert og grunnleggende forståelse av danning, lek og læring, herunder kunnskap om musikalitet og estetisk dannelse.
- Anvende kunnskap og ferdigheter i ledelse, samarbeid og pedagogisk veiledning.
- Reflektere over barnehagens samfunnsmandat, verdigrunnlag og etiske utfordringer i yrket.
- Bidra aktivt i debatten om og utviklingen av gode barnehager for alle barn, i dagens og morgendagens samfunn.
- Arbeide for et nært og godt samarbeid mellom barnehage og foreldre og andre

samarbeidspartnere.

3. Oversikt over studieår, fag og studiepoeng

Studieår	1		2		3			Sum
	1	2	3	4	5	6	Bachelor- oppgave	
Drama	4	6	4	4				18
Forming	4	6	4	4				18
Musikk	4	6	4	4				18
Drama, forming og musikk (linjefag)					10	10	10	30
Matematikk			6	4				10
Naturfag og fysisk fostring			6	4				10
Norsk	7	8						15
Pedagogikk	7	8	8	7	6	4	5	45
RLE					6	4		10
Samfunnsfag					4	2		6
Sum stp	26	34	32	27	26	20	15	180

4. Veiledet pedagogisk praksis

I løpet av utdanningen skal studentene lære å planlegge, gjennomføre og vurdere pedagogisk arbeid i barnehagen, og få erfaring med yrkesutøvelsen som førskolelærer. Veiledning i pedagogisk praksis er et felles ansvar for alle lærergruppene i utdanningen, og siktemålet er at studentene kan gjøre praksiserfaringer gjennom hele studiet. Praksisveileder har likevel et koordinerende ansvar for studentenes praksis, og praksislærer har et særlig ansvar for den praktiske siden av praksisopplæringen i barnehagen.

Alle studenter skal gjennom sin basisgruppe ha tilknytning til en praksisbarnehage hvert studieår. Denne skal fungere som referansebarnehage som studentene kan bruke utenom praksisperiodene. Se del 3: Plan for basisgrupper, og Del 4: Plan for veiledet praksis.

Praksisperiodene omfatter til sammen 20 uker, fordelt på alle tre studieår, hvorav minst ei uke skal være i grunnskolens 1.klassetrinn. Arbeidstimer til praksisbesøk tas fra de fagene som har studiepoeng i vedkommende periode. Praksisperiodene er fordelt utover i studiet slik:

Studieår	Temaområde	Praksis
1.	Barndom, lek, kommunikasjon og estetikk	5 uker veiledet pedagogisk praksis (høst)
2.	Danning, kunst og kultur	2 uker veiledet grunnskolepraksis i (høst) 7 uker veiledet pedagogisk praksis (vår)
3.	Profesjonalitet og faglig fordypning	6 uker veiledet pedagogisk praksis (vår)
Totalt		20 uker veiledet pedagogisk praksis

5. Organisering og arbeidsmåter

Studentene vil gjøre erfaringer med mange ulike arbeidsformer. Dels følger valg av arbeidsformer av de ulike fagenes særegne tradisjoner og innhold. Gjennom å erfare et mangfold av arbeidsformer vil studentene utvikle en både praktisk og teoretisk basert kompetanse i samsvar med førskolelæreryrkets mangfoldige krav.

I barnehagen er språk og kommunikasjon vesentlig for kontakt med barn og voksne. Evnen til å uttrykke seg muntlig må trenes opp gjennom utdanningen. Samtale om og presentasjon av egne oppfatninger og kunnskaper overfor andre vil derfor stå sentralt. Gjennom forelesninger og annen lærerstyrt aktivitet, gjennom selvstendig lesing av litteratur og skriving av fagtekster, og ikke minst gjennom samarbeid med andre studenter, vil studentene tilegne seg en bred og variert kunnskap, ferdighet og kompetanse.

Øvrige arbeidsmåter er:

- Arbeid i basisgrupper med og uten veileder (se Del 3)
- Prosjektarbeid
- Arbeid med tilegnelse av ferdigheter innen de praktiske og estetiske fag
- Praksiserfaringer fra barnehage og andre pedagogiske institusjoner
- Overnattingsturer og ekskursjoner

6. Bacheloroppgave

I 3.studieår inngår en bacheloroppgave på 15 stp, der 5 stp er hentet fra pedagogikk og 10 stp er likt fordelt fra linjefagene musikk, forming og drama. Arbeidet med bacheloroppgaven skal gi studentene en utdypet erfaring med faget pedagogikk og den aktuelle fordypningsenheten. Oppgaven skal ta utgangspunkt i en problemstilling og legge vekt på så vel metodiske kunnskaper og ferdigheter, som refleksjon over og drøfting av teori hentet fra både det pedagogiske og fordypningsfaglige området.

7. Studiedeltakelse

All undervisning i førskolelærerutdanningen er obligatorisk. For å få godkjent de ulike delene av førskolelærerutdanningen, og få gå opp til aktuelle eksamener, må studenten ha oppfylt alle obligatoriske arbeidskrav, inklusiv krav om tilstedeværelse. Se: Regler for tilstedeværelse på www.dmmh.no/regler.

8. Vurdering

Vurdering er både veiledning underveis i studiet og en endelig evaluering på slutten av studiet. Vurdering er derfor en viktig del av læringsprosessen og skal bidra til at studentene utvikler forståelse for formålet med studiet og får innsikt i egne forutsetninger for førskolelæreryrket. Gjennom vurderingen i løpet av studiet skal studentene få veiledning om bl.a. arbeidsgang, arbeidsresultat og samarbeid. Evalueringsgrunnlag fremgår av beskrivelsen av læringsutbytte for de enkelte fag

Videre skal vurderingen tjene til å gi informasjon til tilsettingsorgan og andre institusjoner om de kvalifikasjonene studentene har for arbeid i barnehage, eller for videre studier. Vurderingene er også et middel høgskolen kan bruke for å se om kvalitetsmålene er nådd, og om det er behov for endringer. Vurderingsformene skal være varierte og avspeile innhold og arbeidsformer i hvert enkelt temaområde.

Vurderingen omfatter:

- Studentenes vurdering av eget arbeid (spesielt i forhold til praksis, prosjektarbeid, gruppearbeid, aktivitet i timene, deltakelse for å fremme konstruktivt studiemiljø)
- Student- og lærervurdering av innhold, opplegg og arbeidsform knyttet til plan for temaområdene. Gjennom slike vurderinger, systematisert gjennom arbeid med handlingsplan for vurdering av studiekvalitet, vil studentene medvirke til utvikling av utdanningen, både på kort og lang sikt.
- Lærervurdering av studentenes arbeider under studiet og ved slutten av studiet.

Vurderingene som studentene gjør av høgskolens virksomhet inngår i høgskolens system for utvikling av studiekvalitet. Denne type vurderinger gjøres i hovedsak i januar via et Internett-basert spørreskjema. Det er obligatorisk for studentene å gjennomføre denne vurderingen, og det settes av tid på undervisningsplanen til det. Disse systematiske vurderingsordningene er studentenes viktigste kanal til å påvirke egen og etterfølgende studenters arbeidshverdag ved DMMH.

Ved fullført studium får studenten et vitnemål med karakterer for hvert emne i studiet. Vitnemålet skal angi bestått praksis, hvor mange studiepoeng hvert fag har hatt, og hvilken faglig fordypning studenten har tatt. Vitnemål gis av den institusjon studenten er innskrevet ved.

Obligatoriske arbeidskrav

Gjennom hele studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav som studenten må ha oppfylt for å få godkjent de ulike delene av førskolelærerutdanningen, og for å få gå opp til aktuelle eksamener. Se ellers Forskrift om studentopptak, eksamen m.v. og til Reglement og

retningslinjer for mapper, og Regler for vurdering og behandling av arbeidskrav. De praktiske arbeidskravene har samme fraværsreglement som praksisperiodene, som tillater kun 20% fravær.

Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering

Se www.dmmh.no/regler.

9. Pensum

Det tas forbehold om endringer av pensum.

Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene må vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener. I faget pedagogikk som går over 3 år, forventes det at studentene kan anvende kunnskap og forståelser som er knyttet til de eksamener som er avlagt i 1. og 2. studieår, også ved avsluttende eksamen i 3. studieår. Det vil si at oppgavene som gis ved skriftlig eksamen i pedagogikk i 3. studieår kan bygge på kunnskap som studenten har tilegnet seg gjennom alle tre studieår.

Felles litteratur, gjelder for alle 3 studieår

Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64. (2005). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra Kunnskapsdepartementet: Lastes ned fra: www.lovdata.no

Kunnskapsdepartementet. (2006). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

FNs konvensjon om barnets rettigheter. (2003). Oslo: Barne- og familiedepartementet (Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991. Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller) Lastes ned fra www.regjeringen.no

Bae, B. m. fl. (2006). Temahefte om barns medvirkning. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Bjørn, I. & Juuso, R. (2006). Temahefte om samisk kultur i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Bølgan, N. (2006). Temahefte om IKT i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Dysthe, O. Hertzberg, F. & Løkengard Hoel, T. (2010). *Skrive for å lære: skriving i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt

Friis, P. (2006). Temahefte om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i

barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Gjervan, M. (Red.). (2006). Temahefte om språklig og kulturelt mangfold.
Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Lysklett, O. (Red.). (2006). Temahefte om natur og miljø. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Mørland, B. (Red.). (2008). Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen.
Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Reikerås, E. (2007). Temahefte om antall, rom og form. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Rossholt, N. (2006). Temahefte om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen.
Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Sandvik, N. (2006). Temahefte om de minste barna i barnehagen.
Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Åberg, A. & Taguchi, H. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo, Universitetsforlaget.

Del 2: Fagplan for bachelor førskolelærerutdanning, Estetisk linje. Fagspesifikk del

1. studieår: Temaområde Barndom, lek, kommunikasjon og estetikk

Generelt læringsutbytte 1. studieår

Studenten skal

- ha innsikt i allsidig pedagogisk arbeid med hovedvekt på barns lek og samspill
- kunne reflektere over eget uttrykk og sin kulturelle bakgrunn i møte med profesjonen
- ha forståelse for barn, barndom og barnehage i vår kultur
- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av estiske virkemidler
- ha kunnskap om kreativitet og kreative prosesser
- ha kunnskap om barn enkeltvis og i gruppe
- ha kunnskap om barns estetiske uttrykk
- ha kunnskap om improvisasjon innenfor de estetiske fagene
- ha kjennskap til kunst- og kulturhistorie lokalt og global

I 1. studieår inngår fagene drama, forming, musikk, norsk og pedagogikk.

Drama

Emnekode	
Navn hovedemne	Drama grunnleggende kompetanse – skapende arbeid
Engelsk navn	Drama basic skills – creative work
Studiepoeng	10
Undervisningsperiode	Høst og Vår 1. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- kunne bruke grunnelementer og virkemidler i drama
- kunne tilegne seg en fortelling og fortelle denne
- ha kunnskap om barns dramatiske lek og barns dramatiske uttrykk
- utvikle kunnskaper om dramafagets basis i lek, teater, kunst og pedagogikk
- kjenne til grunnleggende bruk av figur ha kunnskap om hvordan fagområdet kommer

- til uttrykk i *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*
- reflektere over og vurdere sitt eget uttrykk og gjøre rede for egen opplevelse og erfaring

Ferdigheter

Studentene skal:

- Utvikle egen spillkompetanse og formidlingsevne
- Kjenne til og kunne benytte seg av de dramatiske grunnelementer
- gjennomføre enkle dramatiseringer
- tilegne seg og fortelle ulike fortellinger
- kunne spille figurteater med enkle figurer
- kunne improvisere med lyd og bevegelse
- kunne utarbeide en teaterforestilling fra ide til forestilling

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne planlegge, gjennomføre og reflektere over dramapedagogiske opplegg for barn
- kunne planlegge, gjennomføre og reflektere over en fortellerstund/ samlingsstund for barn
- kunne bruke observasjon av barns dramatiske uttrykk som utgangspunkt for pedagogisk planlegging og aktivitet

Arbeidskrav

- 1) Praktisk individuell (Fortelling)
- 2) Skriftlig individuell (Teateranalyse)
- 3) Skriftlig individuell (Barns dramatiske uttrykk)
- 4) Praktisk gruppe (Skapende arbeid)
- 5) Skriftlig individuell (Refleksjon over praktisk arbeid eller en fagtekst)
- 6) Praktisk gruppe tverrfaglig drama, musikk og forming (Kulturhistorisk tidslinje)

Eksamen

Eksamensform	Praktisk gruppeeksamen med individuell karakter
Varighet eksamen	4 dager
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Forming

Emnekode	
Navn hovedemne	Forming grunnleggende kompetanse – skapende arbeid
Engelsk navn	Art and crafts basic skills – creative work
Studiepoeng	10
Undervisningsperiode	Høst og Vår 1. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- ha kunnskap om barns estetiske uttrykk
- ha kunnskap om estetikk og de estetiske fagenes plass i barns dannelsesprosess
- ha kunnskap i kunst- og kulturhistorie lokalt og globalt og kunne analyse av todimensjonale uttrykk
- ha kunnskap om kreativitet og kreative prosesser
- ha kunnskap om mangfoldet i naturen og kunne gjøre bruk av dette i pedagogisk arbeid med barn
- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av ulike fargesystemer og fargeteorier

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne reflektere over og bruke muligheter som ligger i de visuelle virkemidlene form, farge og komposisjon for å visualisere det de ser, egne ideer eller budskap i todimensjonal form
- ha kunnskap om og ferdighet i bruk av digitale verktøy i kreativt skapende arbeid
- i eget skapende arbeid kunne bruke et utvalg av materialer, redskaper og teknikker, og ha tilegnet seg kunnskaper om deres kvaliteter og begrensinger

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne anvende praktiske estetiske fag i pedagogiske arbeid med barn
- kunne bruke forming både som regifag og støttefag i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid

- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av observasjon og visuell dokumentasjon som pedagogisk verktøy
- ha kunnskap om lek, samhandling og uttrykksformer som grunnlag for didaktisk tenkning og for å forstå og tolke barns væremåte

Arbeidskrav

- 1) Skriftlig individuell (Kunstanalyse)
- 2) Praktisk individuell tverrfaglig forming og norsk (Bildebok)
- 3) Skriftlig individuell (Barns formingsfaglige uttrykk)
- 4) Praktisk individuell (Skapende arbeid)
- 5) Praktisk gruppe tverrfaglig forming og norsk (Digital fortelling med skriftlig refleksjon)
- 6) Praktisk gruppe tverrfaglig drama, musikk og forming (Kulturhistorisk tidslinje)

Eksamen

Eksamensform	Praktisk eksamen med individuell karakter
Varighet eksamen	4 dager
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Musikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Musikk grunnleggende kompetanse – skapende arbeid
Engelsk navn	Music basic skills – creative work
Studiepoeng	10
Undervisningsperiode	Høst og Vår 1. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- kunne gjenkjenne og beskrive klang, melodi, rytme, dynamikk, tempo og form

- kunne delta i samtaler om hva som er særegne trekk ved enkelte musikksjangere og navngi sentrale blåse-, strenge- og slagverkinstrumenter
- ha kunnskap om musikalitet og barns musikalske utvikling
- kunne gi uttrykk for opplevelser i møte med verker av sentrale komponister fra kunstmusikken
- kunne gi uttrykk for egne vurderinger om hvordan musikkens bruk og funksjon har endret seg gjennom tidene
- kunne lese og bruke flere tonearter
- kunne høre forskjell på dur og moll
- ha kunnskap om hvordan faget musikk kommer til uttrykk i *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne beherske et sangrepertoar fra ulike sjangere og synge med fokus på intonasjon
- kunne lære seg en sang fra en sangbok
- kunne sette sammen musikalske grunnelementer til små komposisjoner
- kunne komponere melodier og lydillustrasjoner til tekster og lage egne tekster til musikk
- kunne komponere og gjøre lydopptak ved hjelp av digitale verktøy
- kunne imitere rytmer og korte melodier
- kunne improvisere med lyd og bevegelse
- kunne eksperimentere med sang, talekor og instrumenter i enkle samspill
- kunne beherske grunnleggende gitar-, tromme- og xylofonspill
- kunne delta i framføringer med sang, samspill og dans
- ha kunnskap om hvordan faget musikk kommer til uttrykk i *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne lede leker med et variert repertoar av sanger, rim, regler, sangleker og danser
- kunne bruke musikk i arbeid med barn i barnehagen, både i en samlingsstund og som regifag og støttefag i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid
- kunne bruke observasjon av barns musikalske uttrykk som utgangspunkt for pedagogisk aktivitet

Arbeidskrav

- 1) Praktisk individuell (Sangrepertoar)
- 2) Praktisk gruppe (Skapende arbeid samspill)
- 3) Skriftlig individuell (Barns musiske uttrykk)
- 4) Skriftlig individuell (Musikkanalyse)
- 5) Skriftlig individuell (Musikkunnskap)

6) Praktisk gruppe tverrfaglig drama, musikk og forming (Kulturhistorisk tidslinje)

Eksamen

Eksamensform	Praktisk gruppeeksamen med individuell karakter
Varighet eksamen	4 dager
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Norsk

Emnekode	
Navn hovedemne	Norsk. Barndom, tekst og kommunikasjon
Engelsk navn	Norwegian. Childhood, text and communication
Studiepoeng	15
Undervisningsperiode	Høst og Vår 1. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten skal:

- ha kjennskap til kreativ skrijving
- ha kjennskap til et utvalg skjønnlitterære tekster (bildebøker, fortellinger og eventyr, dikt, rim og regler)
- ha kunnskap om IKT som verktøy i estetisk virksomhet sammen med barn
- ha kunnskap om bildebokas formspråk
- ha kunnskap om analyse og vurdering av bildebøker
- ha kjennskap til ulike innfallsvinkler til analyse av barnelitterære tekster
- ha kjennskap til hovedtrekk i barnelitteraturens historie
- ha kunnskap om ulike barnelitterære sjangrer
- ha kunnskap om hovedtrekk ved barns språkutvikling og språklige kompetanse (lydsystem, morfologi, syntaks, semantikk og dialogkompetanse)
- ha kjennskap til den voksnes rolle i samtaler med små barn
- ha kunnskap om førskolebarns skriftspråkutvikling og skriftspråklige kompetanse
- ha kjennskap til ulike metoder og prinsipper i grunnleggende lese- og

skriveopplæring

Ferdigheter

Studenten skal:

- kunne skape fortellinger for og sammen med barn på grunnlag av egne barndomserfaringer
- kunne lage bildebok for og sammen med barn
- kunne anvende andre skjønnlitterære tekster (eventyr og andre fortellinger, sanger og dikt, rim og regler) i skapende arbeid (lek, fortelling, dramatisering, forming) sammen med barn
- kunne lage enkle digitale fortellinger for og sammen med barn

Kompetanse

Studenten skal:

- kunne analysere og vurdere bildebøker og andre skjønnlitterære tekster for barn
- kunne anvende sin analyse- og vurderingskompetanse til å velge og til å formidle litteratur for barn
- kunne observere og vurdere barnas respons i møte med ulike skjønnlitterære tekster
- kunne bidra til å skape et allsidig og stimulerende språkmiljø i barnehagen
- være bevisst sin rolle som samtalepartner i dialog med små barn
- kunne vekke barnas nysgjerrighet på skriftspråket ved å synliggjøre og anvende det på relevant vis i lek og annet samvær med barn
- kunne respondere på og stimulere barns egen tekstproduksjon
- kunne vurdere barns behov i overgangen fra barnehage til grunnskolens 1.klasse

Arbeidskrav

- 1) Skriftlig individuell (Barndomsminne)
- 2) Praktisk skriftlig gruppe (analyse av bildebok)
- 3) Praktisk skriftlig individuell (analyse av samtale barns språk)
- 4) Skriftlig individuell (analyse av barns tekstproduksjon)
- 5) Praktisk gruppe, tverrfaglig norsk og forming (digital fortelling)

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	6 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Pedagogikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Engelsk navn	Pedagogic
Studiepoeng	40 (15 stp 1. st.år, 15 stp 2. st.år, 10 stp 3. st.år)
Undervisningsperiode	Høst 1. st.år – Vår 3. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- ha innsikt i pedagogikkfagets røtter og vitenskaplige basis og ha kjennskap til de utfordringer som kan komme fram i møte mellom teori og praksis
- kjenne barnehagens historie og hvordan samfunnsmessige og kulturelle forhold virker inn på virksomheten
- ha faglig innsikt i relasjonen mellom fenomenene lek, kunst og estetikk
- ha grundig kunnskap om kommunikasjons- og relasjonsperspektiver både på et filosofisk-teoretisk og et praktisk-pedagogisk nivå

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne reflektere over psykologiske og pedagogiske forhold som gjelder små barn enkeltvis og i grupper, relasjoner mellom barn og relasjoner mellom barn og voksne
- kunne drøfte ulike teoretisk-filosofiske perspektiver på lek
- være i stand til å kartlegge, planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere pedagogisk arbeid, basert på bærende prinsipper i rammeplan for barnehagen og med særlig forståelse og respekt for små barn kulturelle og sosiale bakgrunn
- kunne planlegge, reflektere over og grunngi eget og andres pedagogiske arbeid i lys av forskning og teori om barns væremåte, med vekt på lek, omsorg og læring i en sosial

Kompetanse

Studentene skal:

- ha evne til innlevelse, respekt og toleranse for barns identitet og være lydhør for små barns kroppslige og verbale signaler
- vise forståelse for mandatet og verdigrunnlaget for barnehagen

Arbeidskrav

- 1) Skriftlig individuell (Lese og skrive fagtekst)
- 2) Skriftlig gruppe (Planlegging)
- 3) Skriftlig individuell (Gruppeprosesser)
- 4) Skriftlig individuell (Lek, kunst og estetikk)
- 5) Skriftlig individuell (Medvirkning)

Eksamen

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Navn delemne	Barndom og lek
Studiepoeng	15
Prosentandel av karakter	20
Undervisningsperiode	Høst og Vår 1. st.år
Eksamensform	Hjemmeeksamen
Varighet eksamen	4 dager
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

De tre delkarakterene fra 1., 2. og 3. studieår i pedagogikk slås sammen til en karakter v.h.j.a det studieadministrative systemet.

Litteratur for 1. studieår

Drama

Artikkelstoff utdelt i undervisningen

Eskild, H. & Hambro, B. (2005). *Snikk, snakk, snute. En praktisk bok om muntlig fortelling.*, Tårnåsen: Ganesa forlag AS. (199 s.)

Guss, F. (2003). *Lekens drama 2.* Artikkelsamling. HiO-rapport. Oslo. (122 s).

Sæbø, A. (2003). *Drama i barnehagen.* Oslo: Universitetsforlaget. (290 s.)

Forming

Bakke, K. (2005). Å vente på vanndråper. Om små barns handlinger og erfaringer- med utgangspunkt i forming. I: S. Haugen, G. Løkken & M. Røthle (Red.). *Småbarnspedagogikk. fenomenologiske og estetiske tilnærminger.* (ss. 221-236)

Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Danbolt, G. (1999). Blikk for bilder. Formidling av billedkunst til barn og ungdom.

Oslo: Norsk kulturråd.

Haabesland, A. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk - hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. (ss. 128-142, ss. 159-169, ss. 180-181, ss. 186-199, ss. 206-233, ss. 236-250, ss. 251-272).

Storaas, F. (1996). *Barneteikning form og forteljing*. Oslo: Det norske samlaget.

Utbildningsradion (1994). *Ett barn har hundra språk, men berövas nittioni*. (Videogram), Stockholm: Utbildningsradion.

Utbildningsradion (1994). *Målarprogram från Klara barnstuga målarateljé* (Videogram), Stockholm: Utbildningsradion.

Musikk

Bjørkvold Jon-Roar. (2007). *Det musiske mennesket*. Oslo: Freidig forlag (Pensum 393.s).

Djupdal, K. (2001). *Musikkteori*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. (ss 1-129. Pensum 129 s.)

Hanken, I. M og Johansen, G. (1998) *Musikkundervisningens didaktikk*. (ss.1-32.

Pensum 32 s.)

Sæther, M. & Aalberg, E. (2006). Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter. Oslo: Universitetsforlaget (ss. 9-109, 122-144. Pensum 122 s.)

Torgersen, J. (2007). Gitarhefte, kompendium. Trondheim: Tapir. (Pensum: 30 s.)

Pedagogikk

Askland, L. (2006). Kontakt med barn. Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjon. Oslo: Gyldendal akademisk.

Bae, B. (2006). *Å se barnet som subjekt*. (Lastes ned fra Kunnskapsdep)

Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige*. Oslo: Pedagogisk Forum. (Kap. 8 og 9. 35 s.)

Broström, S. og Vejleskov, H. (2009). *Didaktik i børnehaven: planer, prinsipper og praksis*. Fredrikshavn: Dafolo.

Fennefoss, A. & Jansen, K. (2004). *Praksisfortellinger – på vei til innsikt og forståelse*. Bergen: Fagbokforlaget. (100 s.)

Gunnestad, A. (2007). *Didaktikk for førskolelærere. En innføring*. (4. utgave).

Oslo: Tano Aschehoug. (Kap. 1 – 4. 136 s.)

Hendry, L. & Kloep, M. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag. (Kap. 1 – 4, 6 og 8. 182 s.)

Kolle, T., Larsen, A. S. & Ulla, B. (2010). *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kompendium Lek og barndom. (2005) Trondheim: Tapir

Lillemyr, O.F. (2001). *Lek på alvor. Førskolebarn og lek - en spennende utfordring*. (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget. (195 s.)

Løkken, G. & Søbstad, F. (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (3. utgave). Oslo: Tano Aschehoug. (120 s.)

Moser T. og Röthle, M (red) (2007). *Ny rammeplan – ny barnehagepedagogikk?*

Oslo: Universitetsforlaget.

Nordland, E. (1997). *Gruppen som redskap for læring*. (3. opplag).

Oslo: Gyldendal akademisk.

Selmer-Olsen, I. (1999). Den estetiserte barndommen. Om kulturell angst, barndomsforestillinger og lek. I: Kibsgaard, S og Wostryck, A. (red). *Mens leken er god*. Trondheim: Tano Aschehoug (s 46 – 69)

Ytterhus, B. (2002). Sosialt samvær mellom barn – inklusjon og eksklusjon i barnehagen Oslo: Abstrakt forlag. (Kap. 2, 3, 4, 5. 56 s.)

Øksnes, M. (2010). *Lekens flertydighet*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Øksnes, M. & Steinsholt, K. (2005). Lekende samtaler - som å ri på en storm. I: Arneberg, P., Juell, E. & Mørk, O. (Red.) (2006). *Samtalen i Barnehagen*. Oslo: Damm & Søn AS.

Øksnes, M. (2008). Lekens ontologiske betydning hos Hans-Georg Gadamer. I *Barn nr 3*, 75-88.

Norsk

Birkeland, T. & Risa G. (2004). *Barns kultur*. Landslaget for norskundervisning (LNU), Cappelen Akademisk Forlag as

Goga, N. & Mjør, I. (Red.). (2001). *Møte mellom ord og bilde. Ein antologi om bildebøker*. LNU/Cappelen Akademisk Forlag, Oslo. Artiklene til:

Rhedin: "Småbarnsbilderboken och det lilla barnet"

Storaas: "Den vesle og den store forteljinga. Om Akin Düzakin sin biletbokkunst".

Husby, O, & Kibsgård, S. (2009). *Norsk som andrespråk. Barnehage og barnetrinn*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 3-5).

Høigård, A. (2006). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. (2. utgave). Oslo: Tano Aschehoug.

Krogstad, Atle (2005). De minste barnas språk. I: Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (Red.). *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Krogstad, Atle (2009). Samtaler om litteratur i barnehagen. I: Mørreaunet, S., Glaser, V., Lillemyr, O.F. og Moen, K.H. (Red.). *Inspirasjon og kvalitet i praksis – med hjerte for barnehagefeltet*. Oslo: Pedagogisk Forum

Krogstad, A. & Semundseth, M. (2007). Kunnskapsløftet for de minste. I: *Norsklæreren* nr. 2/2007

Letnes, M. & Jæger, H. (2008). Bilde + tekst = språklig vekst. I: Kibsgaard, S. (Red.). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Mjør, I., Birkeland, T. & Risa, G. (2000). *Barnelitteratur – sjangrar og teksttypar*. Oslo: LNU/Cappelen.

Ramsfjell, A. (1999). I et rom i et hus i en have og noe mer – om lek, litteratur og fortelling. I: S. Kibsgaard & A. Wostryck (Red.). *Mens leken er god*. Oslo: Tano Aschehoug.

Selmer-Olsen, I. & Sando, S. (Red.). (2003). *Mediebarndommen*, DMMHs publikasjonsserie nr 2/2003. Trondheim: Dronning Mauds Minne Høgskole. Artiklene til:

K. Drotner, B. Johansson, E. Seip Tønnesen, K. Thestrup og C. Jessen.

Semundseth, M. (2006). Førskolebarns tekstproduksjon i hjemmet. I: *BARN* nr. 4/ 2006

Semundseth, M. (2008). God læring i et språkstimulerende miljø. I: Kibsgaard, S. (Red.). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget

Statped (2008). "Hva er en bildebok?" Hentet fra http://www.smartped.no/index.php?view=article&id=47%3ABildebokteori&option=com_con

[tent&Itemid=66](#)

Tingstad, V. (2006). Barndom under lupen. Å vokse opp i en foranderlig mediekultur. Cappelen Akademisk Forlag.
I tillegg kommer et skjønnlitterært pensum.

2. studieår: Temaområde Danning, kunst og kultur

Generelt læringsutbytte 2. studieår

- Studenten skal ha videreutviklet kunnskap til praktiske estetiske fags bruk og funksjon i ulike samfunn i fortid og nåtid
- Studenten skal ha kunnskap om ledelse, veiledning og samarbeid i barnehagen
- Studenten skal ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av digitale verktøy
- Studenten skal ha innsikt i barns dannelsingsprosesser og barnehagen som dannelsings og læringsarena
- Studenten skal ha kunnskap om estetikk og de estetiske fagenes plass i barns dannelsingsprosess
- Studenten skal ha kunnskap om matematikk og innsikt i hvordan matematisk forståelse blir utviklet, og kunne legge til rett for og videreutvikle barnas matematikkforståelse i det pedagogiske arbeidet i barnehagen

I 2. studieår inngår fagene drama, forming, musikk, matematikk, naturfag med miljølære, fysisk fostring og pedagogikk.

Drama

Emnekode	
Navn hovedemne	Drama påbyggende kompetanse - fagdidaktikk
Engelsk navn	Drama further qualifications - didactics
Studiepoeng	8
Undervisningsperiode	Høst og Vår 2. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- ha kunnskap om teaterkunstens egenart og historiske utvikling

- ha kunnskap om læringspotensialet og erkjennelsesmulighetene som ligger i lek og dramatisk spill
- ha kunnskap om grunnleggende dramaturgiske modeller
- ha kunnskap om teater for og med barn
- ha kunnskap om dramafagets basis i lek, teater, kunst og pedagogikk
- kunne bruke grunnelement og virkemidler i drama på en selvstendig måte

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne utvikle spillsituasjoner gjennom å anvende ulike improvisasjonsteknikker
- kunne bruke figurer, objekter, rekvisitter og sceneografiske elementer bevisst og kreativt
- kunne bruke drama i tverrfaglige sammenhenger
- kunne utvikle selvstendige sceniske uttrykk

Kompetanse

Studentene skal:

- utvikle kunnskap om dramapedagogisk planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og vurdering av dramapedagogiske opplegg for barn med ulike forutsetninger og ulik kulturell bakgrunn
- kunne utforme gode mål for dramaaktiviteter i samsvar med *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*
- kunne bruke drama på varierte måter i arbeid med barn i barnehagen

Arbeidskrav

- 1) Ekskursjon med skriftlig anmeldelse av konsert, forestilling og utstilling (individuelt, praktisk, skriftlig)
- 2) Tverrfaglig kunstformidlingsprosjekt, drama, musikk, forming og pedagogikk, praktisk i gruppe med muntlig refleksjonsfremlegg.
- 3) Individuelt tverrfaglig prosjekt i drama, forming og musikk i barnehagen, med muntlig framlegg i gruppe
- 4) Tverrfaglig praktisk kunstformidlingsprosjekt i drama, musikk, forming for de yngste.
- 5) Fysisk teater. Gruppe, praktisk

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig
Varighet eksamen	3 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Forming

Emnekode	
Navn hovedemne	Forming påbyggende kompetanse - fagdidaktikk
Engelsk navn	Art and crafts further qualifications - didactics
Studiepoeng	8
Undervisningsperiode	Høst og Vår 2. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- ha kunnskap om barns estetiske uttrykk
- ha kunnskap om estetikk og de estetiske fagenes plass i barns dannelsesprosess
- ha kunnskap i kunst- og kulturhistorie lokalt og globalt og kunne analyse av tredimensjonale uttrykk
- ha kunnskap om sammensetninger av ulike former og samspillet mellom linje og form
- ha kunnskap om tredimensjonal formlære
- ha materialkunnskaper om tekstil, keramikk, tre, metall og plast

Ferdigheter

Studentene skal:

- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av estiske virkemidler i skulptur og bruksform
- kunne presentere og formidle eget skapende arbeid
- kunne bruke et utvalg av materialer, redskaper og teknikker i arbeid med tredimensjonal form

- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av framstillingsteknikk og overflatebehandling
- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av ulike brenneteknikker
- ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av enkle tekstil- og sløydverktøy
- ha kunnskap om og erfaring med enkle bearbeidings- og sammenføringsteknikker
- teknikker for bearbeiding og sammenføring av tekstile, harde og plastiske materialer

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne anvende praktiske estetiske fag i pedagogiske arbeid med barn
- være i stand til å bruke observasjon og visuell dokumentasjon som pedagogisk verktøy
- ha kunnskap om lek, samhandling og uttrykksformer som grunnlag for didaktisk tenkning og for å forstå og tolke barns væremåte
- ha kunnskap om etablering av grovverksted for arbeid med tredimensjonal form i barnehage

Arbeidskrav

- 1) Ekskursjon med skriftlig anmeldelse av konsert, forestilling og utstilling (individuelt, praktisk, skriftlig)
- 2) Tverrfaglig kunstformidlingsprosjekt, drama, musikk, forming og pedagogikk, praktisk i gruppe med muntlig refleksjonsfremlegg.
- 3) Individuelt tverrfaglig prosjekt i drama, forming og musikk i barnehagen, med muntlig framlegg i gruppe
- 4) Tverrfaglig praktisk kunstformidlingsprosjekt i drama, musikk og forming for de yngste.
- 5) Tredimensjonal form, individuelt praktisk

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig
Varighet eksamen	3 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Musikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Musikk påbyggende kompetanse - fagdidaktikk
Engelsk navn	Music further qualifications - didactics
Studiepoeng	8
Undervisningsperiode	Høst og Vår 2. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- kunne harmonisere enkle melodier
- kunne bruke musikkens grunnelementer og symboler for besifring i spill på instrumenter
- kunne velge uttrykk og formidlingsform i egen musisering og grunngi valgene
- ha kunnskap om musikk med de yngste barna i barnehagen
- ha kunnskap om musikk som kommunikasjonsmedium (musikk/språk)
- kunne diskutere særtrekk ved kunstmusikk, norsk og samisk folkemusikk, folkemusikk fra andre land og rytmisk musikk
- ha kunnskap om musikkestetikk og musikken betydning i dannelsingsprosessen

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne synge unisont og flerstemt i gruppe
- kunne delta i framføring med sang, spill og dans der egenkomponert musikk og dans inngår
- kunne komponere og improvisere med stemme og instrumenter med utgangspunkt i enkle rytmiske, melodiske og harmoniske mønstre
- kunne gjenkjenne og benevne forskjellige instrumenter og ensembler innenfor ulike sjangere
- kunne bruke musikkfaglige begreper i presentasjon av et arbeid med selvvalgt musikk
- kunne uttrykke egne ideer, tanker og følelser gjennom bevegelser og dans
- kunne bruke musikk i tverrfaglige sammenhenger

- kunne lage og gjennomføre konserter med barn

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne lede sang og samspillssituasjoner i barnehagen
- kunne utforme gode mål for musikkaktiviteter i samsvar med *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*
- kunne bruke musikk på varierte måter i arbeid med barn i barnehagen

Arbeidskrav

- 1) Ekskursjon med skriftlig anmeldelse av konsert, forestilling og utstilling (individuelt, praktisk, skriftlig)
- 2) Tverrfaglig kunstformidlingsprosjekt, drama, musikk, forming og pedagogikk, praktisk i gruppe med muntlig refleksjonsfremlegg.
- 3) Individuelt tverrfaglig prosjekt i drama, forming og musikk i barnehagen, med muntlig framlegg i gruppe
- 4) Tverrfaglig praktisk kunstformidlingsprosjekt i drama, musikk og forming for de yngste.
- 5) Individuelt skriftlig arbeidskrav i musikk

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig
Varighet eksamen	3 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Matematikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Matematikk
Engelsk navn	Mathematics
Studiepoeng	10
Undervisningsperiode	Høst og Vår 2. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten skal:

- ha kjennskap til betydningen av språk og kommunikasjon i utforskning av matematiske begreper
- ha kjennskap til matematikk i et flerkulturelt perspektiv
- ha kjennskap til hvordan barn utvikler tallbegrepene og tilegner seg tallsymbolene
- ha kjennskap til ulike aspekter ved tallene (kardinaltall, ordinaltall, måltall, tall som identitet) og ulike tallsystemer, inkl. historikk knyttet til dette
- ha kjennskap til barns utvikling av geometriforståelse og forståelse for måling gjennom utforskning av former, størrelser og forhold i planet eller rommet
- ha kjennskap til geometriske former og mønster i barns omgivelser
- ha kjennskap til problemløsning og løsningsstrategier
- ha kjennskap til barns evne til abstrakt tenkning og strategier i forbindelse med de fire regningsartene
- ha kjennskap til klassifisering og sortering
- ha kjennskap til barns forståelse for rom og tid

Ferdigheter

Studenten skal kunne:

- skape, utforske og oppdage ulike mønstre og former sammen med barn, f.eks. bruke symmetri og mønster i formingsaktiviteter og gjenkjenne geometri i barnetegninger
- anvende og se betydningen av matematiske begreper i skapende arbeid (lek, fortelling, dramatisering, forming) i barnehagen, f.eks. bruke rim, regler, eventyr og sanger for å utvikle tallbegrepet

Kompetanse

Studenten skal:

- kunne bruke matematikk på varierte måter i pedagogisk arbeid med barn, for å utvikle deres matematiske kompetanse
- kunne observere og fokusere på matematikken i barns organiserte og spontane lek
- kunne planlegge, tilrettelegge, gjennomføre og evaluere spesielle aktiviteter som bidrar til å bygge opp matematiske begreper og tenkemåter
- kunne se matematikk i et bredt perspektiv, slik faget gjenspeiler seg i barnas hverdag og deres kulturelle miljø, og trekke den fram slik at den blir tilgjengelig for barna.
- kunne samtale med foreldre/foresatte og personalet i barnehagen om matematiske emner som elementer i barns utvikling
- kunne vurdere og reflektere over bruk av leketøy, spill, IKT og andre tekniske hjelpemidler

- kunne reflektere over hvordan ulike kulturer i barnehagen og skolen legger premisser for arbeidet med faget, og hvordan førskolelærere kan være med på å gjøre overgangen til skolen best mulig
- kunne legge til rette, gjennomføre og vurdere begynneropplæring i matematikk det første året i grunnskolen
- kunne samhandle med barn ut fra barnets egne forutsetninger og bidra til å skape et godt matematisk miljø for alle i barnehagen

Arbeidskrav

- 1) Alan Bishops fundamentale matematikkaktiviteter (skriftlig i gruppe)
- 2) GLSM (skriftlig og muntlig i gruppe)
- 3) Planlegging og deltagelse på juleverksted (muntlig gruppe)
- 4) Matematikk i barns kultur (skriftlig individuelt)

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	5 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Naturfag og fysisk fostring

Emnekode	
Navn hovedemne	Naturfag og fysisk fostring
Engelsk navn	Natural sciences and Physical Education
Studiepoeng	5 studiepoeng Naturfag og 5 studiepoeng fysisk fostring
Undervisningsperiode	Høst og Vår 2. st.år

Naturfag

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten skal:

- ha kjennskap til noen arter av planter og dyr i nærmiljøet
- ha kjennskap til hva som er et sunt kosthold
- ha kjennskap til betydning av hygiene og godt inneklima i barnehagen
- ha kjennskap til eksperimenter som metode i barnehagen

Kompetanse

Studenten skal:

- kunne legge til rette for bruk av lek med naturmateriale
- kunne ta i bruk naturens former og farger i arbeid med barn
- kunne legge til rette for forebyggende helsearbeid i barnehagen
- kunne legge til rette for eksperimenterende og utforskende lek

Arbeidskrav

- 1) Artssamling (Individuelt, praktisk)
- 2) Eksperiment som metode i barnehagen (individuelt, skriftlig)

Fysisk fostring

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten skal:

- ha kunnskap om fysisk- og sansemotorisk utvikling
- ha kunnskap om observasjon av barns motoriske utvikling
- ha kunnskap om ski- og snølek-aktiviteter
- ha kunnskap om sirkusaktiviteter

Ferdigheter

Studenten skal:

- kunne utføre Hjerte- LungeRedning på barn og voksne

Kompetanse

Studenten skal:

- ha kompetanse i å tilrettelegge for variert fysisk- og sansemotorisk aktivitet i barnehagen både inne og ute
- ha kompetanse i å observere og legge til rette for barns utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse

Arbeidskrav

- 1) Kurs i Hjerte – lungeredning (1. klasse) (individuelt, praktisk)
- 2) Observasjon og tolkning av sansemotorikk (individuelt, praktisk, skriftlig)
- 3) Praktisk-metodisk prosjekt med sirkus som tema (individuelt, praktisk, skriftlig)

Eksamen

Emne	Naturfag og fysisk fostring
Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	5 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Pedagogikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Engelsk navn	Pedagogic
Studiepoeng	40 (15 stp 1. st.år, 15 stp 2. st.år, 10 stp 3. st.år)
Undervisningsperiode	Høst 1. st.år – Vår 3. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- ha kunnskap om førskolebarn med behov for særskilt hjelp og støtte og om deres familier, og vise innsikt i barnehagen som en del av det offentlige støtteapparatet
- ha kunnskap om pedagogisk ledelse, veiledning og samhandling og kunne anvende teoretisk og praktisk innsikt i en profesjonell samtale med ulike samarbeidspartnere
- ha bred og grunnleggende forståelse av dannelsbegrepet og hvordan dette tolkes innenfor ulike filosofiske tradisjoner
- ha bred og grunnleggende forståelse av dannelsbegrepet og hvordan dette tolkes

- innenfor ulike filosofiske tradisjoner
- ha bred og grunnleggende forståelse av læringsbegrepet
 - ha kunnskap om barnekulturbegrepet og ulike forståelse av barns kultur
 - ha innsikt i betydningen av et godt samarbeid mellom barnehage og skole
 - ha kunnskap om toddlerkultur og kunne legge til rette for de minste barna i barnehagen

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne legge til rette for en inkluderende barnehage for alle barn, kartlegge og sette i verk tiltak for barn med behov for særskilt hjelp og støtte og utvikle barnehagen som arena for forebyggende barnevern
- kunne reflektere over egen fremtidig lederrolle og hvordan egne handlinger kan påvirke barns utvikling, livskvalitet og trivsel
- kunne opptre som barns talspersoner og handle til beste for barn i nært samarbeid med foreldre/foresatte
- kunne vurdere behovet for å innhente ekstern fagkompetanse og respektere informasjonsplikten og taushetsplikten

Kompetanse

Studentene skal:

- vise evne til nært samarbeid med foreldre/foresatte og andre samarbeidspartnere
- ha et faglig og personlig fundament som gjør dem i stand til å forstå sin egen rolle i et arbeidsfellesskap kjennetegnet av forpliktende relasjoner, og kunne bruke pedagogisk veiledning i sin faglige ledelse av personalet i barnehagen
- kunne reflektere over grunnleggende spørsmål som gjelder kulturelt mangfold, og kunne arbeide pedagogisk med barn i samarbeid med foreldre/foresatte som ha ulik kulturell og sosial bakgrunn
- være fortrolig med kjennetegn ved barnehagen som organisasjon og hvordan personalet kan utvikle kompetanse for endring
- kunne vurdere behovet for å innhente ekstern fagkompetanse og respektere informasjonsplikten og taushetsplikten

Arbeidskrav

- 1) Barnehagen som danningsarena (individuell skriftlig)
- 2) Praksisrapport fra grunnskolepraksis (gruppe skriftlig)
- 3) Tverrfaglig kunstformidlingsprosjekt, drama, musikk, forming og pedagogikk, (praktisk i gruppe med muntlig refleksjonsfremlegg)
- 4) Ledelse og foreldresamarbeid i barnehagen (individuell skriftlig)

Eksamen

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Navn delemne	Danning, kunst og kultur
Studiepoeng	15
Prosentandel av karakter	30
Undervisningsperiode	Høst og Vår 2. st.år
Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	6 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

De tre delkarakterene fra 1., 2. og 3. studieår i pedagogikk slås sammen til en karakter v.hj.a det studieadministrative systemet.

Litteratur for 2. studieår

Drama

Artikkelstoff (ca 200s)

Eriksen, R. & Leirvåg, S. (2009) *Teater i perspektiv*. Oslo: Landslaget Drama i skolen Thalia Publishing.

Helander, K. (Red.)(2000). Barn – teater – drama. I *Centrum för barnkulturforskning. Skriftserie nr. 32* (170 s).

Hernes, L., Horn, G. & Reistad, H. (1993). *Teater for barn*. Oslo: Tell Forlag (155 s).

Hovik, L. (2001). Barneteater og performanceteater. *DRAMA. Nordisk Dramapedagogisk Tidsskrift nr. 3* (10 s).

Hernes, L., Os, E. & Selmer-Olsen, I.(2010). *Med kjærlighet til publikum. Kunst for barn under tre år*. Cappelen Damm AS (70 s.).

Lindqvist, G. (1997). *Lekens muligheter*. Oslo: ad Notam Gyldendal (70 s).

Forming

- Bakke, K., Jenssen, C. & Sæbø, A. B. (red)(2011). *Kunst, kultur og kreativitet: kunstfaglig arbeid i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 15 -42, 127-156 og 157-176).
- Buaas, E. H. (2009): *Med himmelen som tak. Uterommet som arena for skapende aktiviteter i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget
- Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (Red.)(2009). *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærmingar*, Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (Kap. 12,13 og 14).
- Haabesland, A. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk - hva og hvorfor*
Bergen: Fagbokforlaget (Kapitlene "Barns utvikling i arbeid med tredimensjonale uttrykk" s 186-200 og "Estetikk" s 236- 272).
- Sørenstuen, J.-E. (2011). *Levende spor: Å oppdage naturen gjennom kunst og kunsten gjennom natur*. Bergen: Fagbokforlaget,
- Trageton, A. (c2007). *Leik med materiale: konstruksjonsleik 1-7 år*. Oslo, pensumtjenesten

Musikk

- Hanken, I. M og Johansen, G. (1998). *Musikkundervisningens didaktikk*. (s.35- 235, 200 s)
- Holen, A. (1993). Små enkle sanger for små enkle barn. I I. Selmer-Olsen (Red.). *Kulturens fortellinger: kultur- og tradisjonsformidling for barn*. Oslo: Ad Notam. (s. 131-147, 16 s.)
- Kvaran, K. (2007). Toddlerlydleker – et tverrfaglig prosjekt. La barna komme til lyden. I *Barnehagefolk* nr 3/2007. (s. 46-51, 6 s.)
- Semundseth, M. & Aalberg, E. A. (2008). "Språk og musikk = sprusikk". I S. Kibsgaard (Red.) *Grunnleggende Læring i et stimulerende miljø i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 96-109, 14 s.)
- Sæther, M. (2000). Musikk som skapende aktivitet. I: S. Kibsgaard (Red.). *Pedagogisk arbeid på småskoletrinnet*. (s. 58-77, 20 s.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M. & Aalberg, E. (2006). *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 109-121, 145-167, 35s.)
- Stehouwer, G. (1998). *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk Musikkforlag. (75 s).
- Vist, T. (2005). I lyden bor barnet, i barnet bor lyden. I S. Haugen, G. Løkken & M. Røthle (red.) *Småbarnspedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademiske forlag. (s. 75-91, 17 s.)

Pedagogikk

- Berg, J. O. (2006). Læring skjer gjennom samhandling. I A. Solli (Red). *Lek og læring i barnehagen: fag, kultur og fellesskap i førskolelærerprofesjonen: om barns læring og voksenrollen i lys av den nye rammeplanen* (s. 4-13, 9 s). Fås utdelt.
- Berge, A. og Alvestad, M (2007). Å bygge bro mellom barnehage og skole. I T. Moser & M. Røthle (red). *Ny rammeplan – ny barnehagepedagogikk*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Birkeland, Å. & Carson, N. (2009). *Veiledning for førskolelærere*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (170 s).
- Frønes, I. (2011). *Moderne barndom*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

- Gjervan, M., Andersen, C. & Bleka, M. (2006). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen akademiske forlag.
- Glaser, V., Moen, K. H., Mørreaunet, S. & Søbstad, F. (Red)(2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget (kap 5-6, 11-12 og kap 14).
- Gotvassli, K-Å. (2004). *Et kompetent barnehagepersonale. Om personal- og kompetanseutvikling i barnehagen*. (2. utgave). Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kap. 1-3, kap. 5-9. 134 s).
- Holthe, V. (2003). *Profesjonalisering av barneoppdragelsen*. (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1, 3, 6 og 7. 90 s.)
- Johannesen, N. & Sandvik, N. (2010). *Små barn og medvirkning – noen perspektiver*. Latvia: Cappelen Damm as.
- Juell, E. & Norskog, T.-J. (2006). *Å løpe mot stjernene – om estetisk dannelse, kreativitet og skapende prosesser*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kompendium (2005). *Barndom og lek*. Trondheim: Tapir (omfatter artikler av Rasmussen "Legetøjets fænomenologi" og "Legetøj mellem det moderne og postmoderne", Kampmann samt Dahlberg, Moss og Pence)
- Kompendium (2007). *Estetisk oppdragelse, pedagogisk dokumentasjon og rom for barn*. Trondheim: Tapir akademisk forlag (Omfatter artikler av Dahlberg, Moss og pence, Cecchin og Röthle).
- Kunnskapsdepartementet (2008). *Fra eldst til yngst: samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Løkken, G. (2005). Toddleren som kroppssubjekt. I S. Haugen, G. Løkken & M. Röthle (red). *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (kap 2). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Lillemyr, O. F. (1999). Hvorfor er barns lek så viktig ved overgangen barnehage – skole? I: S. Kibsgaard & A. Wostrock (red). *Mens leken er god*. Trondheim: Tano Aschehoug (23 s).
- Malmo, B. & Stemshaug, M. (2002). *Samhandling, veien til kompetanse. Perspektiver på foreldresamarbeid i barnehage og skole*. Oslo: N.W. Damm & Sønn. (130 s).
- Meyer, E. (2005). *Pedagogisk lederskap i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (110 s).
- Sjøvik, P (red.)(2007). *En barnehage for alle*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap 1-3, 6-9 og 14-15).
- Sommer, D. (2006) Oppdragelse, sosialisering og verdiformidling i senmoderniteten - nye perspektiver. I: J. Johansen & D. Sommer (Red.). *Oppdragelse, danning og sosialisering i læringsmiljøer*. Oslo: Universitetsforlaget. (37 s).
- Thoresen, I. T. og Foss, E. (2010). *Danningens vei til barnehagenloven*. Artikkel i Prismet 61, hefte 2, s 111-122. Fås utdelt.
- Ytterhus, B. (2002). *Sosialt samvær mellom barn – inklusjon og eksklusjon i barnehagen*. Oslo: Abstrakt Forlag. (Kap. 6, 7, 8, 9, 10. 100 s).
- Øksnes, M. (2009). Karnevalet er ikke over. Barns erfaring av egen fritid og lek i SFO. I K. Steinsholt & S. Dobsen (red). *Verden satt ut av spill. Postmoderne pedagogiske perspektiver*. Trondheim: Tapir Akademisk forlag.
- Østrem, S. (2007). Barnehagen som læringsarena. Realisering av tanken om tanken om anerkjennelse. *Nordisk Pedagogik*, 3. vol. 27, pp. 277-290. Oslo. Får utdelt.

Anbefalt litteratur

Løvli, L. (2011). Det er i barnehagen vi finner dannelsesperspektivet i våre dager. Intervju av Lars Løvli i *Første Steg 1*. Fås utdelt.
Kibsgaard, S. (Red.) (2008). GLSM i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget (190 s).

Matematikk

Lossius m.fl (2009). Matematikk for små, inspirasjon for store. Tangenten – tidsskrift for matematikkundervisning (67 s.)
Fauskanger, J. & Reikerås, E. (2008). Ti er ikke ti, men fem. I S. Kibsgaard (red.) *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget
Lepp M. & Dahl K. (2009). *Moro med matte*. Omnipax. (45 s.)
Kompendium (2010). Matematikk i førskolelærerutdanningen. Trondheim: Tapir akademisk forlag (137 s).
Solem, I. H. & Reikerås, E. K. (2008). *Det matematiske barnet*. Landås: Caspar Forlag (273 s.)
Valle A. M. & Orset A. K. (2008). "Hjelp! – vi blir kalehudret". I S. Kibsgaard (red.) *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget
Kopier utdelt i undervisningen

Naturfag

Bakke, H. (2001). Natur og miljø, Et veiledningshefte for arbeid med barn i barnehage, SFO og småskole. (Heftet selges på FEI).
Langholm, G. (Red.), Hilmo, I., Holter, K., Lea, A., & Synnes, K. (2011). *Forskerfrøboka. Barn og natur*. Bergen: Fagbokforlaget.
I tillegg kommer utdelte artikler.

Fysisk fostring

Sandseter, E. B., Hagen, T. L. & Moser, T. (2010). *Kroppslighet i barnehagen – pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. Oslo: Gyldendal Akademiske Forlag.

3. studieår: Temaområde Profesjonalitet og faglig fordypning

Generelt læringsutbytte 3. studieår

- Studenten skal kunne anvende kunnskap om praktiske estetiske fags bruk og funksjon i ulike samfunn i fortid og nåtid i pedagogisk arbeid med barn
- Studenten skal ha innsikt i yrkesetiske problemstillinger og ha yrkesetisk kompetanse
- Studenten skal ha inngående kunnskap om Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver og skal kunne utvikle gode pedagogiske arbeider med bakgrunn i de ulike fagområdene.

- Studenten skal kunne vise innsikt i og evne til å vurdere barnehagevirksomheten i en samfunnsmessig sammenheng.
- Studenten skal ha kunnskap om betydningen religion og livssyn har for personlig og kulturell identitet.
- Studenten skal vise innsikt i linjefagene og i vitenskapelig metode gjennom arbeid med en bacheloroppgave.

I 3. studieår inngår fagene drama, forming og musikk, samfunnsfag, RLE og pedagogikk.

Drama, forming og musikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Drama, forming og musikk - Profesjonalitet og faglig fordypning
Engelsk navn	Drama, Art and Music - Professionalism and specialization
Studiepoeng	20
Undervisningsperiode	Høst og Vår 3. st.år

Drama

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- Ha kunnskap om drama og teater i et historisk perspektiv og kunne bruke denne på en selvstendig måte
- kunne uttrykke og formidle refleksjon om drama og teater som kunst- og kulturuttrykk.
- ha kjennskap til hvordan drama kan inngå i et faglig utviklingsarbeid og som del av en bacheloroppgave
- ha oversikt over dramapedagogisk historie og teori

Ferdigheter

Studentene skal:

- vise evne til samspill
- kunne bruke drama som del av et tverrfaglig arbeid
- utvikle ferdigheter og holdninger til egne, medstudenter og barns skapende, estetiske

- sans, og mangfold av uttrykksmåter
- ha ferdigheter i teaterproduksjon
- kunne bruke muntlige egne fortellinger i estetisk produksjon
- ha kunnskap og erfaring med teater for og med barn
- kunne tilrettelegge for dramatisk lek med barn

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne anvende drama på varierte måter i pedagogisk arbeid med barn

Arbeidskrav

1. Gruppearbeid, teoretisk, muntlig
2. Tverrfaglig (drama, musikk), gruppearbeid, praktisk, muntlig
3. Tverrfaglig, gruppearbeid (drama, forming, musikk), praktisk, muntlig
4. Bachelorframlegg (drama, forming, musikk, pedagogikk), individuelt, teoretisk, muntlig
5. Tverrfaglig (drama, forming, musikk), gruppearbeid, praktisk, muntlig

Forming

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- kunne reflektere over arkitektur, byggeskikk og bruksgjenstander som uttrykk for den tid og det samfunn det er blitt til
- ha innsikt i forholdet mellom kropp og rom og kunne reflektere over rom som metafor
- ha tilegnet seg praktisk og teoretisk kunnskap om de fysiske omgivelsenes betydning for barns, læring og utvikling
- ha kunnskap om hvilke rettigheter barn har til rom i de offentlige rom
- ha kunnskap om virkemidler som øker kvaliteten i de fysiske omgivelsene i barnehagen

Ferdigheter

Studentene skal:

- ha kunnskap om og erfaring med enkle konstruksjonsprinsipper
- kunne forklare hvordan klima, kultur og samfunnsforhold påvirker bygningers konstruksjon, valg av materialer, form, uttrykk og symbolfunksjon

- kunne bygge og teste bærende konstruksjoner i ulike materialer
- kunne reflektere over og bruke muligheter som ligger i de romlige virkemidlene (som for eksempel belysning, akustikk, farge, materialvalg, innredningselement)

Kompetanse

Studentene skal:

- ha innsikt i kunst og kulturformidling for og med barn
- ha erfaring med utnyttelse av ute- og innerommene til arenaer for lek og læring, opplevelse og danning.
- Ha kunnskap om og ferdigheter i å se muligheter i gitte romlige forhold og kompetanse i å endre fysiske omgivelser til gode opplevelsese- og læringsarenaer for barn.
- kunne legge til rette stimulerende læringsmiljø der barn kan utfolde egne skapende krefter og utvikle glede og nysgjerrighet i arbeid med ulike uttrykksformer
- kunne legge til rette stimulerende læringsmiljø der barn kan utfolde egne skapende krefter og utvikle glede og nysgjerrighet i arbeid med ulike uttrykksformer

Arbeidskrav

- 1) Barn og rom(forming), gruppearbeid, praktisk muntlig
- 2) Tverrfaglig, (drama, forming, musikk) gruppearbeid, praktisk, muntlig
- 3) Bachelorframlegg (drama, forming, musikk, pedagogikk), individuelt, teoretisk, muntlig
- 4) Tverrfaglig (drama, forming, musikk), gruppearbeid, praktisk, muntlig

Musikk

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- kunne notere egenprodusert musikk ved hjelp av grafisk eller tradisjonell notasjon
- kunne gjøre rede for regler for opphavsrett knyttet til bruk av musikk
- kunne gjøre rede for musikk brukt i mediasammenheng, og som underholdnings- og forbruksvare.
- kunne uttrykke og formidle refleksjon om musikk som kunst- og kulturuttrykk og estetisk virkemiddel i film og tv.
- kunne gjøre rede for hvordan musikk gjenspeiler trekk ved samfunnsutvikling og ungdomskultur og hvordan dette kan komme til uttrykk gjennom ulike former for rytmisk musikk, kunstmusikk og norsk, samisk og andre kulturers folkemusikk
- ha kjennskap til hvordan musikk kan inngå i et faglig utviklingsarbeid og som del av

en bacheloroppgave

Ferdigheter

Studentene skal:

- kunne bruke musikk i kreative prosesser
- kunne øve inn og framføre et repertoar av musikk og dans fra ulike sjangere med vekt på rytmisk musikk
- kunne skape egne danseuttrykk med utgangspunkt i musikkens karakter
- kunne bruke digitalt opptaksutstyr og musikkprogram til å manipulere lyd og sette sammen egne komposisjoner
- kunne improvisere over et eksisterende musikalsk materiale som inspirasjon for egne komposisjoner
- kunne bruke musikk som virkemiddel i drama- og teatersammenheng.
- kunne bruke musikk som del av en tverrfaglig konsert/forestilling for barn

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne anvende musikk på varierte måter i pedagogisk arbeid

Arbeidskrav

- 1) Tverrfaglig (drama, musikk), gruppearbeid, praktisk, muntlig
- 2) Tverrfaglig, (drama, forming, musikk) gruppearbeid, praktisk, muntlig
- 3) Bachelorframlegg(drama, forming, musikk, pedagogikk), individuelt, teoretisk, muntlig
- 4) Tverrfaglig (drama, forming, musikk), gruppearbeid, praktisk, muntlig
- 5) Gitar-/akkompagnementsinstrument individuelt, praktisk

Eksamen

Emnekode	
Navn hovedemne	Drama, forming og musikk
Navn delemne	Profesjonalitet og faglig fordypning
Studiepoeng	(likt fordelt fra hvert fag)
Prosentandel av karakter	40
Undervisningsperiode	Høst og Vår 3. st.år
Eksamensform	Skriftlig individuell eksamen
Varighet eksamen	5 timer

Sensur	Ekstern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn hovedemne	Drama, forming og musikk
Navn delemne	Tverrfaglig arbeid
Studiepoeng	(likt fordelt fra hvert fag)
Prosentandel av karakter	60
Undervisningsperiode	Høst og Vår 3. st.år
Eksamensform	Gruppeeksamen. Praktisk/muntlig eksamen
Varighet eksamen	7 dager
Sensur	Ekstern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

De to delkarakterene slås sammen til en karakter v.h.j.a det studieadministrative systemet.

RLE

Emnekode	
Navn hovedemne	Religion, livssyn og etikk
Engelsk navn	Religion, beliefs and ethics
Studiepoeng	10
Undervisningsperiode	Høst og Vår 3. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- Ha kunnskap om sentrale fortellinger i de ulike store tros- og livssynstradisjonene

- representert i Norge
- Kjenne til hovedtrekkene i de ulike store tros- og livssynstradisjonene representert i Norge med tanke på høytider, familieliv og sentrale elementer i tros læren
- Ha kunnskap om kunstuttrykk i de ulike store tros- og livssynstradisjonene representert i Norge
- Kunne forholde seg reflektert til etikkens grunnlagsspørsmål, yrkesetikk og etikkens forhold til religion og livssyn

Kompetanse

Studentene skal:

- kunne samtale med små barn om livssynsspørsmål og støtte opp under deres nysgjerrighet og undring i slike spørsmål
- kunne anvende sentrale fortellinger og andre tradisjoner knyttet til de ulike store tros- og livssynstradisjonene representert i Norge
- kunne analysere, prioritere og handle etisk begrunnet i ulike situasjoner og i møte med konflikter i barnehagehverdagen og i møte med barnas hjem
- kunne håndtere samarbeid internt og med andre instanser i møte med barn i krise

Arbeidskrav

- 1) Barnehagen som organisasjon (Ped, RLE og Samfunnsfag) individuelt arbeid, skriftlig.
- 2) Praktisk i par, individuell skriftlig refleksjon
- 3) Gruppeoppgave med muntlig presentasjon

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	5 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Samfunnsfag

Emnekode	
Navn hovedemne	Samfunnsfag
Engelsk navn	Social Studies
Studiepoeng	6

Undervisningsperiode	Høst og Vår 3. st.år
----------------------	----------------------

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

- Studentene skal:
- ha kunnskap om aktuelt lovverk omkring taushetsplikt og personvern, om det juridiske grunnlaget for forebyggende barnevern, om rettigheter som gjelder barn med spesielle behov, om FN's internasjonale konvensjon om menneskerettighetene og FN's barnekonvensjon.
- ha innsikt i førskolelærerens profesjonelle rolle i forhold til barns familier, barnehagens eier, til samarbeidspartnere utenfor barnehagen og til nærmiljøet.
- ha kunnskap om organisasjonsteori og om barnehagen i det politisk-administrative systemet

Kompetanse

Studenten skal:

- ha kompetanse i ledelse i tråd med de ulike lederoppgavene førskolelærere har
- ha kunnskap om og kunne ta initiativ til lokalt utviklingsarbeid og organisasjonsutvikling i barnehagen
- skal kunne vise evne til etisk refleksjon i forhold til egen yrkesrolle

Arbeidskrav

- 1) Barnehagen som organisasjon (Ped, RLE og Samfunnsfag) individuelt arbeid, skriftlig
- 2) Enfaglig gruppearbeid, muntlig.

Eksamen

Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	3 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Pedagogikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Engelsk navn	Pedagogic
Studiepoeng	40 (15 stp 1. st.år, 15 stp 2. st.år, 10 stp 3. st.år)
Undervisningsperiode	Høst 1. st.år – Vår 3. st.år

Studiet skal sikre et vekselspill mellom praktisk arbeid, teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal:

- ha faglig innsikt i og evne til å vurdere barnehagevirksomheten i en samfunnsmessig sammenheng
- ha praktisk og teoretisk kunnskap om de fysiske omgivelsenes betydning for barns hverdagsliv i barnehagen
- ha kunnskap om barn i ulike kriser og kunne bidra til å utvikle barnehagen som arena for forebygging og profesjonell hjelp

Ferdigheter

Studentene skal:

- ha innsikt i teorier om kjønn og kjenne metoder for å fremme likestilling og likeverd mellom kjønnene
- planlegge, gjennomføre og evaluere eget lokalt utviklingsarbeid (LUA)
- utvikle en yrkesidentitet og yrkesbevissthet som er preget av ydmykhet og autoritet, og som hviler på mangfoldet av historiske, samfunnsmessige og kulturelle verdier

Kompetanse

Studentene skal:

- ha innsikt i forholdet mellom kropp og rom og kunne reflektere over sammenhengen mellom rommets form, funksjon og virkning, samt rommets betydning for barns estetiske erfaringer og erfaring av deltakelse
- ha et faglig grunnlag for å lede ulike typer organisasjons- og utviklingsarbeid i barnehagen og kunne gjøre seg nytte av varierte metoder og redskaper i slikt arbeid
- ha faglig innsikt i yrkesetiske problemstillinger og opparbeide yrkesetisk kompetanse

Arbeidskrav

- 1) Barnehagen som organisasjon (pedagogikk, RLE og samfunnsfag) individuelt,

- skriftlig.
- 2) Barn og rom (pedagogikk), individuelt skriftlig
 - 3) Bachelorframlegg (drama, forming, musikk, pedagogikk), individuelt, teoretisk, muntlig

Eksamen

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Navn delemne	Profesjonalitet og faglig fordypning
Studiepoeng	10
Prosentandel av karakter	50
Undervisningsperiode	Høst og Vår 3. st.år
Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	6 timer
Sensur	Ekstern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

De tre delkarakterene fra 1., 2. og 3. studieår i pedagogikk slås sammen til en karakter v.hj.a det studieadministrative systemet.

Bacheloroppgave

Emnekode	
Navn delemne	Bacheloroppgave. (5 stp Pedagogikk og 10 stp likt fordelt fra drama, forming og musikk)
Studiepoeng	15
Undervisningsperiode	Høst og vår 3. Studieår
Eksamensform	Bacheloroppgave
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur

Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)
-----------------	-----------------------

Litteratur for 3. studieår, temaområde 3

Felleskilder

- Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64, med endringer av 2010 og 2011. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra Kunnskapsdepartementet: <http://www.lovdatabase.no/cgi-wif/wiftdrens?/usr/www/lovdata/all/hl-20050617-064.html>
- Kunnskapsdepartementet (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. (1. utg. 2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- FNs konvensjon om barnets rettigheter (2003). Oslo: Barne- og familiedepartementet (Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991. Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller). Lastes ned fra http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bfd/red/2000/0047/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- Kunnskapsdepartementet (2007). *Kompetanse i barnehagen. Strategi for kompetanseutvikling i barnehage sektoren 2007-2010*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Buaas, E. (2009). *Med himmelen som tak. Uterommet som arena for skapende aktiviteter i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Eide, B. & Winger, N. (2003). *Fra barns synsvinkel. Intervju med barn – metodiske og etiske refleksjoner*. Oslo: Cappelen.
- Fennefoss, A. & Valvik, R. (2001). *Om å fange øyeblikket. Videoobservasjon i pedagogisk arbeid*. Kristiansand: Høgskoleforlaget
- Helander, Karin (2004): "Det var rolig när mamman grät" – barns tanker om teater. Barns smak, om barn och estetik. Centrum for Barnkulturforskning, 36/2004 ss.85-102: Stockholms Universitet.
- Larsen, A. (2007). *En enklere metode, veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlaget (kpt 1, 2, 3. 86 s)
- Moser, T. (2007). Rommet som pedagogisk (kon)tekst og det fysiske miljøet som læremiddel. I: B. Aamotsbakken, D. Skjelbred & Knudsen (Red.). *Tekst i vekst*. Oslo: Novus.
- Moser, T. & Pettersvold, M. (red.) (2008): *En verden av muligheter – fagområdene i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (221 s)
- Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. (Del II: Perspektiver på tid og rom i pedagogiske miljøer. ss. 54-152).
- Rasmussen, K. (2000). Det fotografiske (ind)blikk i børns liv. I: BARN 2000-nr.3-4. Trondheim: NOSEB. (ss. 159-172).
- Samuelsen, A. (2003). *Formidling av kunst til barn og unge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Søbstad, F. (2006). *Glede og humor i barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Thorbergsen, E. (2007). *Barnehagens rom - nye muligheter*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Tingstad, V. (2006). *Barndom under lupen. Å vokse opp i en foranderlig mediekultur*. Oslo: Cappelen.

Østberg, T. (Red.). (2005). *Barnet og kunsten*. Oslo: Norsk Kulturråd.

Åberg, A. & Tasguchi, H. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.

Aasebø, T. & Melhuus, E. (2005). Rom for barn – rom for kunnskap. Kropp, kjønn, vennskap og medier som pedagogiske utfordringer. Bergen: Fagbokforlaget.

Kompendium (2007). *Estetisk oppdragelse, pedagogisk dokumentasjon og rom for barn*. Trondheim: Tapir.

Alterhaug, B. (2007). Improvisation, Action Learning and Action Research. I E. Moksnes, T. Lund & T. Tiller (red.): *Action Research, A Nordic Perspective* (s.133-152). Høyskoleforlaget.

Studentene velger i samråd med faglærere 750 sider pensum i tilknytning til bacheloroppgaven.

Drama

Artikkelstoff utdelt i undervisningen

Kompendium. Fortelling – drama. Trondheim: Tapir akademiske forlag

Braanaas, N. (2008) *Dramapedagogikkens historie og teori* (5. utg.). [Trondheim]: Tapir akademisk forlag.

Gladsø, S. Gjervan, E. K. Hovik, L. Skagen A (2005) *Dramaturgi Forestillinger om teater*. Oslo: Universitetsforlaget (Kap. 12, 13 og 18)

Liset, Myrstad og Sverdrup (red.) (2011) *Møter i bevegelse*. Bergen: Fagbokforlaget

Kompendium: Drama – faglig fordypning. Trondheim: DMMH

Forming

Barn og rom, refleksjoner over barns opplevelse av rom. Prosjektrapport laget i samarbeid mellom Sintef Byggforsk og Dronning Maud Minne Høgskole

<http://www.trondheim.kommune.no/> søk på barn og rom

Buaas, E. H. (2009): *Med himmelen som tak. Uterommet som arena for skapende aktiviteter i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget

Samuelsen, A. M.(2003): *Formidling av kunst til barn og unge*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thorbergsen, E. (2007): *Barnehagens rom - nye muligheter*. Oslo: Pedagogisk Forum

Trondheim kommune, Utforming av barnehager:

<http://www.trondheim.kommune.no/content.ap?thisId=1117611151>

Trondheim kommune, Funksjons- og arealprogram, 2005:

<http://www.trondheim.kommune.no/content.ap?thisId=1117622145>

Veileder for utforming av barnehagens utearealer:

<http://www.trondheim.kommune.no/content.ap?thisId=1117621870>

Musikk

Bakke, S. (1995). *Kreativ med musikk*. Oslo: Det norske samlaget. (92 s).

Sæther, M. (2007). Musikk i spesialpedagogisk arbeid i barnehagen I: P. Sjøvik (Red.). *En barnehage for alle*. Oslo: Universitetsforlaget. (23 s).

Valberg, T. (2002). *Vidunderlige, deilige, grensesprengende opplevelser til gode. Musikkformidling for barn*. Agder: Høgskolen i Agder, forskningsserien. (161 s).

Kompendium med noter og artikler.- ca. 100 s.

Sæther, M. (2011); Musikk og estetiske prosesser i barnehagen. I K. Bakke, C. Jensen & A. B. Sæbø (Red.). *Kunst, kultur og kreativitet, kunstfaglig arbeid i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (s. 73-97, 24 s).

RLE

Bettum, A. (2007). *Våre hellige rom: seks religioner på vandring* [Tønsberg] [Oslo]: Yggdrasil forl. I samarbeid med Kontur media og Oslo museum, Interkulturelt museum (kap 1-7, 90 s).

Bugge, R.G. (2008). *Når krisen rammer barn og unge*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.(120 s)

Eide, S.B. & Skorstad, B (2008). *Etikk – til refleksjon og handling i sosialt arbeid*. 2.utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk (kap 2-6, 104 s).

Eidhamar, L. G. (2002). *Små mennesker - stort mangfold: religioner og livssyn i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (kap 3, 5, 77 s).

Sødal, H. K. (2009). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 4. utg (kap 4,5,7,10 69 s.).

Samfunnsfag

Haaland, F. & Dale, F. (2005): *På randen av ledelse*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. (Kap. 1-5, 84 s.).

Larsen, A. & Slåtten, M. (2010): *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for førskolelærere*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kapittel 12-18, 132 s).

Moen, K. & Svendsen, A. (2002): Det offentlige hjelpeapparatet – organisering, oppgaver og saksbehandling. I: Sjøvik (Red.) *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i førskolelærerutdanningen*. Oslo: Universitetsforlaget. (24 s.).

Moen, K. (2011). *Nærmiljø og samfunn i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 2-4, 72 s.)

Svendsen, A., Stordal, G. og Redd Barna (2010). *Barnerettigheter. Idéer til metodiske opplegg i barnehage og småskole*. Oslo: Redd Barna. (40 s.).

Tholin, K. R. (2008): *Yrkesetikk for førskolelærere*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 2 og 3, 44 s.)

Pedagogikk

Jonstøij, T. & Tolgraven, Å. (2003). *Hundre måter å tenke på: om Reggio Emilias pedagogiske*

- filosofi*. Oslo: Damm (89 s).
- Kompendium (2007). *Estetisk oppdragelse, pedagogisk dokumentasjon og rom for barn*. Trondheim: Tapir akademisk forlag. (Omfatter artikler av K. F. Olwig og B. Rogers).
- Kompendium 2005. *Yrkesidentitet og yrkesrolle*. Trondheim: Tapir akademisk forlag. (Omfatter artikler av B. Bae, B. Malmo og O. H. Røkenes og P.-H. Hansen).
- Kunnskapsdepartementet (2010) *Med forskertrang og lekelyst: systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn*. (Norges offentlige utredninger [NOU] 2010:8). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
http://www.regjeringen.no/upload/KD/Hoeringsdok/2010/201004890/NOU_2010_8_Med_forskertrang_og_lekelyst_Systematisk_pedagogisk_tilbud_til_alle_foerskolebarn.pdf
- Kunnskapsdepartementet (2008). *Kvalitet i barnehagen*. (Stortingsmelding nr. 41, 2008-2009).
<http://www.regjeringen.no/pages/2197014/PDFS/STM200820090041000DDDPDFS.pdf>
- Mørland, B. (2007). Barnehagen en del av det profesjonelle hjelpeapparatet. I P. Sjøvik (Red.). *En barnehage for alle*. Oslo: Universitetsforlaget (kap 4, 18 s).
- Otterstad, A. M. & Rhedding-Jones, J. (2011). *Barnehagepedagogiske diskurser*. Oslo: Universitetsforlaget (224 s).
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget (224 s).
- Tholin, K. R. (2008). *Yrkesetikk for førskolelærere*. Bergen: Fagbokforlaget (Hele boka, unntatt kap 1-3).
- Tholin, K. (2003). *Etisk omsorg i barnehagen og skolen*. Oslo: Abstrakt Forlag (170 s).
- Øksnes, M. & Brønstad, E. S. (2011). "Vi snik oss te å Leik!" Om å anerkjenne barndommen og lekens egenverdi. I V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (Red.). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen* (kap 18, s 230-241, 11 s). Oslo: Universitetsforlaget.
- Østrem, S. et.al (2009). *Alle teller mer: en evaluering av hvordan Rammepplan for barnehagens innhold og oppgaver blir innført, brukt og erfart*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
<http://www.hive.no/getfile.php/filer/Biblioteket/skriftserien/2009/rapp01-2009.pdf>

Anbefalt litteratur

- Bredesen, O. (2004). *Nye gutter og jenter – en ny pedagogikk?* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (130 s).
- Gunnestad, A. (2007). *Didaktikk for førskolelærere*. (4. utg.) [Oslo]: Universitetsforlaget. (kap 7 – 9, 80 s).
- Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (Red.) (2005): *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (kap 14).
- Lundestad, M. (2002). *Konflikter – bare til besvær? Konfliktløsning i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (kap 5, 31 s).
- Rinaldi, C. (2009). *I dialog med Reggio Emilia: lytte, utforske og lære*. Bergen: Fagbokforlaget (239 s).

DEL 3: Plan for basisgrupper

Arbeid i basisgrupper

RP 2003 vektlegger varierte undervisnings- og læringsformer, og en av flere undervisnings- og læringsformer i førskolelærerutdanningen ved DMMH er arbeid i basisgruppe.

Gjennom arbeidet i basisgruppe skal studenten få yrkesrelevante erfaringer med samarbeid i team, med fokus på både egen og medstudenters utvikling og læring i forhold til samspill, kommunikasjon og ledelse, og faglig framstilling. Gjennom utveksling av erfaringer og gjennomføring av faglig virksomhet i referansebarnehagen, skal basisgruppa bidra til en praksisnær førskolelærerutdanning. Alle studenter i førskolelærerutdanningen ved DMMH skal ha tilhørighet i en basisgruppe (fem, unntaksvis inntil sju studenter) gjennom hele første studieår.

Basisgruppa er både en studiegruppe og et veiledningsfellesskap. Som studiegruppe kan basisgruppa ha felles faglige oppgaver i tilknytning til ulike undervisningsopplegg, der veiledning kan være enten pliktig eller andre ganger frivillig. Gruppa arbeider da med pålagte oppgaver av ulike slag, som arbeidskrav, mappebidrag og andre oppgaver (se fagplanen og det enkelte temaområde). Også oppgaver som skal leveres og vurderes som individuelle oppgaver kan drøftes i basisgruppa. Ut over dette bør basisgruppa brukes til egeninitierte drøftinger av pensum og faglige tema. Dette gruppearbeidet er uten lærerdeltakelse, men studentene skal på omgang lede og være sekretær for arbeidet i gruppa (se pkt 4.1).

Basisgruppa har en særlig funksjon som veiledningsfellesskap, ledet av kontaktlærer. Hver basisgruppe skal ha en kontaktlærer som fast veileder (se pkt 4.2). Møtene med kontaktlærer er obligatoriske, og veiledningen kan være relatert til faglige, personlige og sosiale sider av studentenes studiesituasjon. Tidspunkt for veiledning skal avtales ved starten av studieåret.

Mål

Basisgruppa fungerer både som en studiegruppe og et veiledningsfellesskap, og mål med arbeidet i basisgruppa må derfor ses i sammenheng med mål for studiet forøvrig, slik disse er definert i fagplanen, både som overordna mål, og mål for hvert temaområde.

Overordna mål for veiledningsmøtene med kontaktlærer:

- bidra til å utvikle studentens sosiale, faglige og didaktiske kompetanse gjennom erfaringer med og ferdigheter innenfor pedagogisk veiledning

Mål for basisgruppa:

- bli kjent med studentrollen og seg selv som samarbeidspartner i gruppa

Mål for veiledning:

- fremme motivasjon for studiet og for samarbeid i basisgruppa og klassen
- skape refleksjon over personlige og faglige erfaringer i møte med medstudenter og med barna i barnehagen
- fremme studentens sosiale kompetanse, og bevissthet om egen rolle som veisøker og veileder

Overordna mål for basisgruppa som studiegruppe:

- utvikle studieteknikk, og faglig, didaktisk og sosial kompetanse.
- skape refleksjon over eget faglig arbeid og arbeidsinnsats i gruppa
- utvikle faglig og tverrfaglig kompetanse gjennom samarbeid om og diskusjon rundt pålagte arbeidsoppgaver
- utvikle didaktiske kompetanse i møte med referansebarnehagen

Fagplanen for det enkelte temaområde vil gi nærmere informasjon om hvilke mappebidrag/arbeidskrav gruppa må arbeide med. Noen av disse vil inkludere behov for samspill og kontakt med referansebarnehagen, og basisgruppas leder gjør da avtaler med styrer i referansebarnehagen på forhånd.

Organisering av basisgrupper

- Basisgruppene settes sammen for ett studieår.
- Hver basisgruppe har en kontaktlærer som fast veileder gjennom hele 1. studieår.
- I forbindelse med arbeid knyttet til fag/temaområdet og praksisperiode veiledes basisgruppen også av aktuelle faglærere eller praksislærer.
- Hver basisgruppe tildeles en praksisbarnehage som sin referansebarnehage for ett studieår. Denne skal fungere som referanse til faglig arbeid. Tildelingen organiseres av leder for praksis i samarbeid med klassestyrer. Kontaktlærer deltar på basisgruppas første møte i referansebarnehagen.
- Sammensettingen av basisgruppen skal ikke endres i løpet av studieåret med mindre det er særlige årsaker som tilsier det. I slike tilfeller skal den som ønsker seg over i annen gruppe, søke klassestyrer om det på eget skjema (se vedlegg 2).
- Studentene har hovedansvaret for at arbeidet i basisgruppa fungerer optimalt, men kontaktlærer har en sentral rolle som veileder. (Se oversikt over studentenes og lærernes oppgaver og roller i basisgruppa, pkt 4.)
- Studentene skal evaluere sitt eget arbeid i basisgruppa ved utgangen av studieåret (se vedlegg 3).

Ansvarsfordeling

Studentens oppgaver

Ansvaret for at arbeidet i basisgruppa fungerer, påligger både hver enkelt student og gruppa av studenter. Ved starten av hvert studieår utarbeider basisgruppa en egen kontrakt for samarbeidet i gruppa (se vedlegg 1). I forkant av basisgruppas møte med kontaktlærer, skal

gruppa levere et veiledningsgrunnlag til kontaktlærer minst to dager før avtalt veiledning. Deltakelse i veiledningsmøter med kontaktlærer, samt i arbeidet med obligatoriske vurderingsoppgaver er obligatorisk, og fravær må registreres. Studenter med dokumentert fravær fra gruppa får ikke godkjent deltakelse i felles innleveringsoppgaver, og må utføre tilsvarende individuelle oppgaver etter avtale.

Fravær fra basisgruppas møter med kontaktlærer kan vurderes i sammenheng med studentens skikkethet (Se Fagplanen Del 5: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering)

Ledelse og sekretærfunksjon i gruppa skal gå på omgang, og det lages en plan for hvem som har disse rollene gjennom hele studieåret. Disse oppgavene gjelder enten kontaktlærer deltar i basisgruppa eller ikke. Planen gis til kontaktlærer med kopi til klassestyrer innen 15. september hvert studieår.

Lederens ansvar i basisgruppa:

- Lede alle møter i basisgruppa
- Sørg for at arbeidet får en framdriftsplan med møtedatoer, og påse at arbeidet går sin gang både under møtene og i hele lederperioden
- Påse at alle gruppemedlemmene bidrar i samarbeidet
- Opprettholde kontakt med kontaktlærer
- Avtale kontakt med styrer i referansebarnehagen

Sekretærens oppgaver i basisgruppa:

- Skrive referat fra hver samling, og arkivere disse i egen perm som disponeres av sekretær, eller settes på avtalt sted på høgskolen
- Notere deltakelse i basisgruppa, i henhold til krav om deltakelse i obligatoriske arbeidsoppgaver og møter
- Gi melding til kontaktlærer om tilstedeværelse etter hver temaperiode
- Sørg for at veiledningsgrunnlag leveres til kontaktlærer minst to dager før avtalt veiledning
- Sammenfatte studentenes vurderinger av arbeidet i basisgruppe etter hver temaperiode

Gruppas øvrige medlemmer:

- Ansvar for å bidra etter beste evne og innordne seg gruppas demokratiske avgjørelser
- Ved fravær har hver enkelt student selv ansvar for å holde seg oppdatert om basisgruppas arbeid
- Fravær varsles på forhånd til basisgruppas leder
- Ivareta gjennomføringen av de faglige oppgaver og de sosiale sidene i gruppa

Basisgruppa kan selv bestemme andre oppgaver som skal tilfalle leder og sekretær, eller videreutvikle og tilpasse disse reglene. Kontaktlærer er sentral i dette arbeidet.

Kontaktlærerens oppgaver

Kontaktlærer for en basisgruppe har et særlig ansvar for veiledningen og for oppfølging av gruppens faglige progresjon og sosiale samspill, i forhold til mål for veiledningen innen den aktuelle perioden. (se ovenfor) Kontaktlærer følger opp enkeltstudenters tilstedeværelse og arbeidsinnsats i studiet, og rapporterer til klassestyrer etter endt temaperiode. Kontaktlærer deltar på basisgruppas første møte i referansebarnehagen.

Det settes av tid til veiledning ved kontaktlærer i basisgruppe tilsvarende 5 avtalte møter à 1 klokke i løpet av 1.studieår.

Veiledning i basisgruppa

- Veiledning i forhold til motivasjon og arbeidsmiljø i klassen og ved DMMH
- Veiledning i forhold til samarbeidet i basisgruppa, faglig fordypning og respons på hverandres arbeid.
- Veiledning i forhold til individuelle eller felles periodebestemte arbeidsmål
- Veiledning og vurdering av eget arbeid og arbeidsinnsats
- Veiledning i forhold til mål i fagplanen og yrkesprofesjonen.
- Veiledning for å utvikle studentenes kompetanse innenfor de fem kompetanseområder

Organisering av møtene med kontaktlærer

- Kontaktlærer har ansvar for at det avtales det foreskrevne antall veiledningsmøter i løpet av studieåret innenfor basisgruppens timeplanfestede tidspunkt. Møtene fordeles hensiktsmessig utover året. Det er viktig at det legges flere møter tidlig i studieåret.

Vedlegg

Vedlegg 1: Basisgruppekontrakt

Vedlegg 2: Søknadsskjema for skifte av basisgruppe

Vedlegg 3: Vurdering av arbeidet i basisgruppa

Disse vedleggene kan du finne på www.dmmh.no/skjema.

DEL 4: Plan for veiledet pedagogisk praksis

Prinsipper

Ifølge Rammeplan for førskolelærerutdanning (RP2003) utarbeider den enkelte høyskole sine egne planer for praksis. Et sentralt prinsipp for dette planarbeidet er at studentene skal møte barnet og barnegruppa, og bli fortrolige med samspill og kommunikasjon med barn. Studentene må også få erfaring med planlegging og organisering, ledelse og gjennomføring av pedagogisk arbeid i barne- og voksengrupper, med veiledning av samarbeidspartnere, og med vurdering av eget og andres arbeid.

1.1 Kompetanse og praksis

Studenten skal gjennom studiet tilegne seg ulike former for kompetanse og kunnskaper, ferdigheter og holdninger som kan legge grunnlag for personlig vekst og danning og fungere som redskap i yrkesutøvelsen. I løpet av praksisopplæringa skal studenten utvikle sin handlingskompetanse knyttet til yrkesrollen.

Samfunnet og derigjennom barnehagen er i stadig endring. Studentens evne til å se dette i historisk lys, og vite hvordan han/hun skal bidra til videre endringsprosesser, vil tillegges økende vekt gjennom utdanninga.

1.2 Teori og praksis

Studenten skal få allsidige og varierte praksiserfaringer med stigende krav til selvstendighet og ansvar. De skal lære å observere, planlegge, gjennomføre og vurdere. Praksis skal gi studentene erfaring med hvor avgjørende sosialt samspill er for vekst og utvikling. Praksis må brukes til bearbeiding av teoretiske problemstillinger knyttet til fagstudiet og være styrende for en yrkesrettet førskolelærerutdanning.

Undervisningen i fag og tverrfaglige temaområder må forberede studentene på praksis, og skape forutsetninger for utvikling av både studentens handlingsrepertoar og det vide perspektiv på yrkesrollen. Prinsippet må være at all undervisning, både i fag og temaområder sees som praksisforberedelse, og praksis sees som grunnlag for videre teoribearbeidelse.

1.3 Fra styring til egne valg

Studentens progresjon i pedagogisk praksis må være nært knyttet til progresjonen i utdanninga som helhet. Derfor har plan for pedagogisk praksis en styrt progresjon gjennom de tre studieårene som bl.a. bygger på prinsippet fra styring til egne valg, dvs. høy grad av styring i plan for pedagogisk praksis første studieår og økende grad av egne valg i 2. og 3. studieår. Med dette prinsippet vil innhold og struktur stå i forhold til hva som er målet med praksis på et gitt stadium i studiet. Med økende grad av fleksibilitet utfordres studenten til selv å skape struktur i praksis ved å gjøre egne valg, reflektere over sine begrunnelser for valg og vurdere alternativer.

Overordnede mål for praksis

Gjennom praksisperiodene skal studenten utvikle kompetanse på flere områder:

Faglig kompetanse: Kunnskap om barn, barndom og pedagogisk arbeid med små barn og kunnskap om teorier og arbeidsformer innenfor og på tvers av fag

Didaktisk kompetanse: Evne til, med utgangspunkt i observasjoner tilegne seg didaktisk kompetanse gjennom å planlegge, gjennomføre og vurdere.

Sosial kompetanse: Forståelse for betydningen av et omsorgs- og læringsmiljø preget av samspill, varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle. Studenten må også ha evne til å utvikle et nært samarbeid mellom barnehage, hjem og andre samarbeidspartnere, og kunnskap om og ferdigheter i ledelse, samarbeid og pedagogisk veiledning.

Endrings- og utviklingskompetanse: Evne til å vurdere organisasjonsutvikling og samfunnsendringer som har betydning for barnehagen, til å ta initiativ og takle endringer, til å kunne prege utviklingen i barnehagen.

Yrkesetisk kompetanse: Evne til å reflektere over barnehagens og skolens verdigrunnlag, over egne verdier, holdninger og væremåte og over etiske utfordringer i yrket.

Målene gjelder for praksis alle tre studieår, men fokuset vil endres etter hvor studenten befinner seg i studiet.

Under praksis 1.studieår er samspillet med enkeltbarnet og barn i gruppe mest sentralt. Studenten må utvikle evnen til å se seg selv i denne samhandlingsprosessen.

Praksis 2.studieår rettes mot studentens evne til å ta begrunnede valg, både i forhold til utvikling av sitt eget fundament som pedagogisk leder, og i tverrfaglig arbeid, lek og samspill. Utvikling av evnen til begrunnelse og refleksjon, og evnen til å se teori og praksis i en større helhet setter fokuset på yrkesrollen.

Praksis 3.studieår forutsetter at studenten evner å ha et samfunnsmessig perspektiv på egen yrkesrolle, på de ulike institusjoner i samfunnet og på deres endringsprosesser. En utvidet erfaring med ledelse vektlegges.

Studenten skal også ha en 1 ukes praksis i grunnskolens 1.årstrinn. Studenten skal få kjennskap til skolens møte med barnet og overgangen fra barnehage til skole (E- og F-linja har grunnskolepraksis i 2.studieår).

Mål for praksisperiodene

1. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:

- Vise evne til kontakt og samspill med barn
- Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver
- Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid
- Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden
- Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

- 1) Utvikle forståelse for lek og samspill med barn
- 2) Utvikle forståelse for barns perspektiv og kompetanse
- 3) Få innsikt i hvordan praksisbarnehagen synliggjør fagområdene i Rp
- 4) Få innsikt i didaktiske prosesser i Barnehagehverdagen og lære å planlegge ut fra didaktiske forutsetninger
- 5) Utvikle evne til samarbeid og kommunikasjon med personalet i forhold til gjennomføring og ledelse
- 6) Utvikle refleksjon over eget pedagogisk grunnsyn

Innhold / Oppgaver

- 1) Aktiv deltakelse i og refleksjon rundt samspill med barn og barnehagens hverdagsaktiviteter. 4 praksisfortellinger
- 2) Observasjoner av ett enkeltbarn over tid oppsummert i en kort rapport.
- 3) Vurdering av barnehagens bruk av de ulike fagområdene i Rp, med spesiell vekt på de fagene i 1.studieår
- 4) På bakgrunn av en kartlegging av avdelingens didaktiske forutsetninger og bruk av aktuell pensumlitteratur, skal studenten Planlegge, gjennomføre og vurdere
 - a. 2 hverdagsaktiviteter
 - b. et tverrfaglig opplegg
 - c. minst 1 lederdag
- 5) Aktivt samarbeid med personalet knyttet til forberedelse, gjennomføring og vurdering av lederoppgavene
- 6) Synliggjøre pedagogisk grunnsyn i sammenheng med målene for praksisperioden, muntlig og skriftlig og studentens individuelle forutsetninger.

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon.

Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

2. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:

Vise evne til kontakt og samspill med barn

Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver

Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden

Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

- 1) Få innsikt i, og reflektere over didaktiske forutsetninger i barnehagen:
 - a) Voksnes forutsetninger og kompetanse
 - b) Barnegruppas forutsetninger og kompetanser
 - c) Det fysiske ute- og innemiljøets forutsetninger, muligheter og utfordringer
- 2) Utvikle et fundament for pedagogisk lederskap
 - a) Utvikle evne og vilje til samarbeid, kommunikasjon og informasjonsflyt
 - b) Vise evne og vilje til selvstendighet, initiativ og handlekraft i forhold til å utvikle et miljø preget av samspill, varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle
 - c) Vise evne til å forstå og reflektere over sterke og svake sider hos seg selv
- 3) Reflektere over barnehagens kulturelle innhold og barns dannelsesprosess i barnehagen
- 4) Utvikle evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere et tverrfaglig 3-ukers prosjekt (m/evt. linjetilknytning) Studenten skal tilegne seg didaktisk kompetanse gjennom å planlegge, gjennomføre og vurdere et tverrfaglig 3-ukers prosjekt (m/evt. linjetilknytning) i samarbeid med barnehagens personale
- 5) Få innsikt i styrers ansvarsområder og arbeidsoppgaver som administrativ ledelse, pedagogisk ledelse og personalledelse
- 6) Få innsikt i, og erfaring med samarbeid med barnas foreldre/foresatte
- 7) Utvikle forståelse for sammenheng mellom eget pedagogiske grunnsyn og pedagogisk praksis

Innhold / Oppgaver

- 1) Kartlegging, observasjon og skriftliggjøring av barnehagens didaktiske forutsetninger (videreføring av punkt 5.1 i praksiskontrakten)
- 2)
 - a) Gjennomføring av 5 sammenhengende lederdager
 - b) Planlegging, ledelse og vurdering av et møte
 - c) Gjøre selvstendige valg, gi informasjon, og bidra til gjensidig informasjonsflyt i hverdagen
 - d) Reflektere over egen kommunikasjon og virkning på andre i ulike samspillsituasjoner, være åpen for tilbakemelding fra andre og veilede medarbeidere i hverdagsaktiviteter
- 3) Dokumentasjon av barnehagens arbeid med kultur og danning
- 4) Prosjekt med fokus på barns medvirkning, lek og læring. Studenten skal dokumentere hvordan det tverrfaglige prosjektet kommer til uttrykk i barns lek, læring og samspill
- 5) Beskrivelse av styrers arbeidsoppgaver (se vedlegg)
- 6) Samspill med foreldre/foresatte i aktuelle hverdagsaktiviteter, vurdering og refleksjon over det daglige samarbeidet med foresatte, deltaking i en planlagt foreldresamtale sammen med praksislærer
- 7) Vurdering av eget grunnsyn med basis i erfaringene fra praksis

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon 2.

Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

3. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:

- Vise evne til kontakt og samspill med barn
- Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver
- Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid
- Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden
- Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

- 1) Få utvidet erfaring med ledelse og veiledning
- 2) Få utvidet erfaring med å planlegge, gjennomføre og vurdere et opplegg knyttet til den aktuelle fordypningsenheten/linjeprofilen
- 3) Gjøre seg mer kjent med, bruke og vurdere ulike pedagogiske kartleggingsmetoder
- 4) Få utvidet erfaring med samarbeid med barnas foreldre/foresatte
- 5) Utvikle egen yrkesidentitet som førskolelærer
- 6) Se barnehagen i en større samfunnsmessig sammenheng

I tillegg til disse målene setter studenten sine egne faglige og personlige mål.

Innhold / Oppgaver

- 1) Lederansvar og veiledning i samhandling med medarbeidere og barnegrupper.
 - a) Gjennomføring av en planlagt veiledningssekvens med en medarbeider
 - b) Lederansvar for minst ett personal-, avdelings- eller foreldremøtene som avholdes i praksisperioden
- 2) To uker lederansvar med vekt på innholdet fra fordypningsenheten/linjeprofilen
- 3) Observasjon av barns lek, aktivitet, samspill, språk, motorikk osv., med utgangspunkt i barnehagens metoder, som grunnlag for en rapport om ett enkeltbarn
- 4) Aktiv deltakelse og lederansvar i møter med foreldre/foresatte.
 - a) Deltakelse/gjennomføring av en foreldresamtale
- 5) Muntlig og skriftlig refleksjon over egen atferd og handlinger med utgangspunkt i eget grunnsyn.
- 6) Muntlig og skriftlig refleksjon over historiske, kulturelle og politiske fenomener knyttet til barnehagen som samfunnsinstitusjon
- 7) I fellesskap med praksislærer skal studenten utvikle faglige og personlige mål ut fra studentens egne forutsetninger, behov, tidligere erfaringer og praksisvurderinger

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon
Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

Grunnskolepraksis

Mål

Studenten skal

Få innsikt i barnas behov og forutsetninger i overgangen fra barnehage til skole/SFO

Kunne vurdere Få innsikt i behovet for samarbeid mellom barnehage og skole/SFO

Få kjennskap til pedagogisk arbeid i skolens 1. trinn og læreplan

Innhold / Oppgaver

Observasjon og deltagelse i pedagogisk arbeid i 1. klassetrinn og skolefridtdsordningen med fokus på barns lek og læring

Refleksjon over betydningen av et godt samarbeid mellom barnehage og skole / SFO

Refleksjon og vurdering av barnets møte med skolens arbeidsmåter og faglige innhold (GLSM)

Organisering og omfang

Praksisen foregår på 1.trinn. Studentene inndeles i grupper på 4-6 studenter. Studentene har 30 timers tilstedeværelse på praksisskolen per uke. Studenten skal tilbringe noe av tiden på SFO. I tillegg kommer 2 timer til veiledning med praksislærer

Møte mellom praksislærer og student før praksis

Studentene tar selv kontakt med praksislærer og avtaler et møte i skolen i god tid før grunnskolepraksis starter. I møtet avklares mål og innhold for praksis, og hvilke timer studenten skal være på SFO. Kontakt med SFO gjøres via praksislærer. Studentene får relevant skriftlig informasjon fra skolen

Rapport

Hver studentgruppe skriver en rapport fra skolepraksisen

Rapporten skal, med utgangspunkt i mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av perioden. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon

Praksisrapporten skal leveres til praksislærer og pedagogikklærer innen 5 virkedager

Praksislærer sender sine kommentarer til pedagogikklærer innen 4 virkedager. Rapporten skal ikke inneholde navn på barn, lærer eller skole, men på praksisgruppe og studentens pedagogikklærer ved Dronning Mauds Minne høgskole

Rapporten er et arbeidskrav som høgskolen skal endelig godkjenne. Pedagogikklærer har ansvar for alle rapportene. Faglærer godkjenner sitt fagområde. Ved ikke godkjent faglig innhold følges samme rutiner som for arbeidskrav

Taushetsplikt og anonymisering

Studentene underskriver taushetsplikt i grunnskolepraksis [Taushetsplikt \(.pdf\)](#)

Organisering av praksisopplæringen

I løpet av utdanningen skal studentene lære å planlegge, gjennomføre og vurdere pedagogisk arbeid i barnehagen, og få erfaring med yrkesutøvelsen som førskolelærer. Veiledning i pedagogisk praksis er et felles ansvar for alle lærergruppene i utdanningen, og siktemålet er at studentene kan gjøre praksiserfaringer gjennom hele studiet. Praksisveileder har likevel et koordinerende ansvar for studentenes praksis, og praksislærer har et særlig ansvar for den praktiske siden av praksisopplæringen i barnehagen.

Alle studenter skal gjennom sin basisgruppe ha tilknytning til en praksisbarnehage hvert studieår. Denne skal fungere som referansebarnehage som studentene kan bruke utenom praksisperiodene. Se del 3: Plan for basisgrupper, og Del 4: Plan for veiledet praksis.

Praksisperiodene omfatter til sammen 20 uker, fordelt på alle tre studieår, hvorav minst ei uke skal være i grunnskolens 1.klassetrinn. Arbeidstimer til praksisbesøk tas fra de fagene som har studiepoeng i vedkommende periode. Praksisperiodene er fordelt utover i studiet slik:

Studieår	Temaområde	Praksis
1.	Barndom, lek, kommunikasjon og estetikk	5 uker veiledet pedagogisk praksis (høst)
2.	Danning, kunst og kultur	2 uker veiledet grunnskolepraksis i (høst) 7 uker veiledet pedagogisk praksis (vår)
3.	Profesjonalitet og faglig fordypning	6 uker veiledet pedagogisk praksis (vår)
Totalt		20 uker veiledet pedagogisk praksis

Praksisomfang

Praksistiden for studenter er 6 timer pr. dag, inklusiv pause. I tillegg kommer foreldre-, personal- og avdelingsmøter som avholdes i praksisperioden og 2 timer veiledning pr. uke. I barnehager som ikke har pause følger studenten barnehagen. Studenten skal ikke ha lengre dag enn 7,5 time. Studenten skal i hovedsak følge praksislæreres vakter.

Fravær

Fravær meldes til praksislærer, som fører protokoll over studentens fravær. Ved fravær over 3 dager leveres legeattest til praksislærer, som videresendes leder for praksis, og det gis melding til høgskolen ved praksisveileder. Dersom samlet fravær er over 30 % i en praksisperiode blir praksisperioden ikke godkjent. Dersom samlet fravær i en praksisperiode er mellom 20 % og 30 % må studenten ta opp igjen deler av pedagogisk praksis dette vurderes av leder for praksis, praksisveileder og praksislærer.

Fridager, ferie og permisjonsbestemmelser

Studenten følger barnehagen, ikke høgskolen når det gjelder fridager og ferier, bortsett fra jule- og påskeferier. Praksislærer kan gi permisjon inntil 1 time pr. dag til amming, men praksistiden er 6 timer i barnehagen pr. dag også for studenter som ammer. Fravær som skyldes at studenter har tillitsverv ved høgskolen, medregnes ikke, men studenten må levere en oversikt over slikt fravær til praksislærer.

Studiedager

1. studieår: 1 studiedag
2. studieår: 2 studiedager
3. studieår: 2 studiedager

Tidspunkt velges av student i forhold til skrivebehov og arbeidsmengde.

Møter og veiledning

Veiledning med praksisveileder før praksis
Praksisveileder gjennomfører førveiledning med alle studenter før praksis starter. Gjennom førveiledning veiledes studenten til å reflektere over og formulere sitt pedagogiske grunnsyn, personlige og faglige mål og eventuelt andre veiledningsgrunnlag. Studenten forbereder seg til denne veiledningen med å skrive et veiledningsgrunnlag, knyttet til praksiskontrakten.
I tillegg til de generelle målene for hver periode, bør de personlige og faglige målene i 2. og 3. studieår ta utgangspunkt i studentens og praksislærers vurderinger fra forrige praksisperiode.

Møte mellom studenter, lærere og praksislærere før praksis

Første møte som forberedelse til praksis skjer på høgskolen hvor lærere, praksislærere og studenter møtes. Alle grupper bidrar med informasjon. Klasseteamet er ansvarlig for møtet.

Møte mellom praksislærer og studenter i praksisbarnehagen
Andre møte mellom praksislærer og student foregår i praksisbarnehagen. Under møtet fortsettes utformingen av praksiskontrakten. Praksislærer er ansvarlig for møtet.

Veiledning i barnehagen

Studenten skal ha 2 timer veiledning pr. uke. Deler av avsatt tid til veiledning skal brukes til førveiledning. Når praksislærer har to studenter samtidig skal en veiledningstime være felles, i tillegg skal hver student ha en ekstra veiledningstime. Veiledningsgrunnlag leveres praksislærer i forkant av avtalt veiledning.

Praksisveileder i barnehagen

Sammen med student forbereder praksislærer veiledning med praksisveileder i barnehagen. Både praksislærer og student skal delta på og ha ansvar for møtet. Innholdet på møtet skal være knyttet opp mot studentens praksisoppgaver og deltakelse i hverdagen. Student melder saker til møtet til praksisveileder minst to virkedager før det skal finne sted.

Faglærer i barnehagen

Sammen med student forbereder praksislærer møte med faglærer i barnehagen. Innholdet på møtet skal omhandle spørsmål som er knyttet til det aktuelle faget. Student melder saker til faglærer minst to virkedager før besøket i barnehagen.

Praksisseminar

I 1. klasse og 2. klasse gjennomføres et praksisseminar på høyskolen i løpet av praksisperioden.

Praksislærere kan inviteres til å delta. Klasseteamet er ansvarlig for møtet.

Møte mellom studenter, lærere og praksislærer etter praksis

Etter endt praksis avholdes et møte for etterarbeid og refleksjon over praksis med studenter, praksislærere, faglærere og praksisveileder.

Veiledning etter praksis med praksisveileder

1. studieår: Individuelle samtaler med studentene etter praksis
2. studieår: Gruppevis samtaler med studentene etter praksis
3. studieår: Individuelle samtaler med studentene etter praksis

Praksiskontrakt

Praksiskontrakten er en skriftlig avtale mellom praksislærer og student, som skal brukes aktivt i praksisperioden.

Praksiskontrakten påbegynnes før praksis og skrives ferdig av studenten i samarbeid med praksislærer i løpet av den første uken i praksis. I 1. og 2. studieår sender studenten en kopi til praksisveileder som en orientering før veiledningen med praksisveileder i barnehagen.

[Praksiskontrakt \(.pdf\)](#)

Praksisrapport

Studenten skriver med utgangspunkt i mål for praksis en praksisrapport.

Grunnlaget for rapporten er et utvalg fra den skriftlige dokumentasjonen for hele praksisperioden (observasjoner, loggbøker, referater, planer og vurderinger). Rapporten skal følge de retningslinjer for skriftlig arbeid som presenteres på DMMH sin hjemmeside på nettet

Studenten leverer praksisrapporten til praksislærer 5 virkedager etter endt praksis. Praksislærer leser og kommenterer praksisrapporten som del av grunnlaget for praksislærers sluttvurdering.

Vurdering i praksisperioden

Vurdering er en løpende prosess gjennom hele studiet. Praksislærer vurderer yrkesatferd, teoretisk innsikt og handlingskompetanse i praksis. Denne vurderingen er en del av en omfattende veiledningsprosess, der både student og praksislærer bidrar.

Skriftlig prosedyre der det er tvil om praksisperioden kan godkjennes

Dersom det i løpet av praksisperioden oppstår tvil om studenten når de målene som er satt, og det er fare for at studenten ikke får praksisperioden godkjent, har praksislærer plikt til å gi melding om dette til praksisveileder ved høgsolen snarest. Praksisveileder bistår praksislærer i vurderingen, og praksislærer gir studenten skriftlig melding (se vedlegg).

I samarbeid med praksisveileder iverksetter praksislærer forsterket veiledning slik at studenten får anledning til å forbedre innsatsen. Ved ikke bestått praksis har studenten etter gjeldende reglement anledning til å ta praksisperioden opp igjen en (1) gang til.

Forskrift til Rammeplan for førskolelærerutdanning
(<http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20051213-1448.html>)

Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH § 37. Prosedyre ved sluttvurderingsprosessen
<http://www.dmmh.no/regler>

Midtveisvurdering

Midtveis i praksisperioden gir praksislærer studenten en muntlig vurdering. Den skriftlige dokumentasjonen som er bakgrunn for vurderingen arkiveres i barnehagen

Sluttvurdering fra praksislærer

Praksislærer lager en skriftlig sluttvurdering ut fra "Retningslinjer for veiledning og vurdering".

Sluttvurderingen tar utgangspunkt i studentenes måloppnåelse, og skal gjenspeile studentens nivå og utvikling. Dette må også sees i forhold til krav om et yrkesmessig

forsvarlig nivå. Sluttvurderingen munner ut i et vurderingsforslag om bestått/ikke bestått praksis.

Prosedyre ved sluttvurderingsprosessen

Vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått må fastsettes på grunnlag av kvalifisert, faglig skjønn. Praksislærer har hovedansvar for vurderingen, og gjøres på bakgrunn av en helhetsvurdering av studentens praksis.

Praksislærer gjennomgår sin sluttvurdering med vurderingsforslag med studenten, og sender det til praksisveileder senest 15 virkedager etter siste praksisdag/ avsluttet praksis (se vedlegg).

Praksisveileder leser praksislærers sluttvurdering og vurderer om det er samsvar mellom innholdet i sluttvurderingen og den foreslåtte karakteren. Karakteren vurderes også i forhold til det inntrykket praksisveileder har fått av kvaliteten på studentens arbeid i løpet av praksisperioden.

Ved sammenfallende vurderinger, blir praksislærers vurderingsforslag stående. Ved tvil om praksisperioden kan godkjennes, vises det til pkt. 8.6

Praksisveileder informerer den enkelte student om det endelige vurderingsuttrykket for praksisperioden.

Retningslinjer for veiledning, vurdering og skriving av sluttvurdering

1. studieår

Følgende skal vurderes:

I forhold til måloppnåelse:

Studentens refleksjon over eget samspill med barn

Studentens forståelse for barnas perspektiv og kompetanse

Studentens synliggjøring av barnehagens arbeid med fagområdene

Studentens innsikt og forståelse for mål, innhold og metode i hverdagssituasjonene

Studentens evne til samarbeid med personalet ved enkeltsituasjoner og ved lederdager

Studentens refleksjon over eget pedagogisk grunnsyn

Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

Studentens evne til kontakt og samspill med barn

Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)

Studentens møte med utfordringer

Studentens ansvar for egen læring

Studentens evne til selv vurdering og utprøving av egn praksisteori

Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning

Studenten ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer. Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på <http://www.dmmh.no/praksisskjema>

► [Uttalelse om studentens praksis \(.pdf\)](#)

2. Studieår

Følgende skal vurderes:

I forhold til måloppnåelse:

Studentens evne til å ta hensyn til og benytte seg av barnas og personalets forutsetninger og kompetanse, samt muligheter i det fysiske miljøet

Studentens evne til å utvikle et fundament for pedagogisk lederskap

Studentens evne til selvstendighet og initiativ sammen med barn og voksne

Studentens evne til selvinnsett mht ressurser og utfordringer hos seg selv

Studentens evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere sitt 3 - ukers tverrfaglige prosjekt

Studentens evne og interesse til å sette seg inn i styrers ansvarsområde og arbeidsoppgaver

Studentens evne til innsikt i samarbeidet med barnas foreldre/foresatte?

Studentens refleksjon og utvikling i forhold til eget pedagogisk grunnsyn

Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

Studentens evne til kontakt og samspill med barn

Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)

Studentens møte med utfordringer

Studentens ansvar for egen læring

Studentens evne til selvutvikling og utprøving av egen praksisteori

Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning

Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer. Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på <http://www.dmmh.no/praksisskjema>

▶ [Uttalelse om studentens praksis \(.pdf\)](#)

3. studieår

Følgende skal vurderes:

I forhold til måloppnåelse:

Studentens evne til å vise en utvidet erfaring med ledelse av barn og medarbeidere

Studentens evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere et opplegg knyttet til ferdighetsprofilen/linjeprofilen

Studentens samarbeid med barnas foreldre/foresatte

Studentens synliggjøring av sin yrkesidentitet

Studentens evne til å se barnehagen i ett større samfunnsmessig sammenheng

Studentens evne til å sette egne personlige mål

Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

Studentens evne til kontakt og samspill med barn

Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)?

Studentens møte med utfordringer
Studentens ansvar for egen læring
Studenten evne til selvvurdering og utprøving av egen praksisteori
Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer. Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på <http://www.dmmh.no/praksisskjema>

▶ [Uttalelse om studentens praksis \(.pdf\)](#)

Drøftingsforum

I tilfeller der det er tvil om studenten har bestått praksis kan en be om et drøftingsmøte. Dette gjelder også ved tvil om godkjenning av rapport. Når rapporten vurderes til ikke å kunne godkjennes (av praksislærer eller praksisveileder), får studenten 5 virkedager til å forbedre den.

Drøftingsforum består av studentens praksislærer og praksisveileder. Både praksislærer og praksisveileder kan ta initiativ til drøftingsforum. Drøftingsforum avsluttes med at praksislærer setter endelig vurderingsuttrykk

Beslutningsmøte

I de tilfellene hvor praksislærer finner å måtte gi vurderingsuttrykket ikke bestått, vil praksislærer og praksisveileder bli innkalt til møte med dekan og leder for praksis.

Praksislærers og praksisveileders vurdering av studentens faglige og personlige innsats i praksisperioden er utgangspunkt for drøftingene på møtet. Det er høgskolen ved dekan som tar den formelle og endelige avgjørelsen om bestått/ikke bestått på bakgrunn av nevnte møte. Studenten vil deretter motta skriftlig melding fra høgskolen om utfallet.

Kriterier for å vurdere praksis til ikke bestått

Reglement for praksisopplæringen i grunnutdanningen ved DMMH
§ 7 og § 8

Ved liten eller ingen evne til måloppnåelse og til å tilfredsstille de generelle kravene til praksisperioden, står studenten i fare for å ikke bestå praksis.

Vurdering av skikkethet

Skikkethetsvurdering er en helhetlig vurdering som omfatter alle studenter og innebærer at den i prinsippet er overordnet all annen vurdering. Det vises til fylligere informasjon i siste del av Fagplanen

▸ [Skikkethetsvurdering](#)

Ansvarsforhold

Studentens rolle og ansvar

Vurdere planlagt og spontant ansvar skriftlig

Skriftlig arbeid skal leveres etter hvert i praksisperioden

Vurdere ønske for innholdet i møtet med faglærer og praksisveileder og gi melding om dette

Vurdere planer fortløpende for evt. for justering/revurdering

Foreta selvvrdering før praksislærer gir sin vurdering

Fylle ut eget vurderingsskjema før midtveisvurdering

Levere praksisrapport som vurdering av hele perioden

Fylle ut eget vurderingsskjema før sluttvurdering

Gjøre seg kjent med praksislærers sluttvurdering.

Fylle ut vurderingsskjemaet "Studiekvalitet i praksis" på nettet

Praksislærers rolle og ansvar

Gi uformell og formell veiledning

Ta kontakt med praksisveileder ved tvil om godkjent praksis

Gi midtveisvurdering

Kommentere og vurdere praksisrapport

Skrive sluttvurdering og ha samtale med studenten ut fra denne

Ved tvil om sluttrapport få tilgang til vurdering fra tidligere praksis via leder for praksis

Sende sluttvurderingen i lukket konvolutt til praksisveileder senest 15 arbeidsdager etter avsluttet praksis

Returnere praksisrapport til student etter avsluttet vurdering

Praksisveileders rolle og ansvar

- Veilede student på barnehagen i løpet av praksisperioden 1. og 2. studieår.
- Ha kontakt med praksislærer før midtveisvurdering 1., 2. og 3. studieår (evt telefonkontakt)
- Delta på midtveisvurdering der studenten står i fare for ikke å få praksisen godkjent og evt. innkalle til drøftingsforum
- Vurdere studentens praksisrapport etter sluttvurdering fra praksislærer
- Påse at vurderingsuttrykket og sluttvurderingen stemmer overens
- Ha samtale med student/grupper av studenter etter praksis (se presisering for hvert studieår)
- Leverer sluttvurderinger til administrasjonen for arkivering
- Gi tilbakemelding om praksislærers arbeid dersom praksislærer ber om det

Faglærers rolle og ansvar

- Møte student i barnehagen i 1. og 2. klasse praksis.
- Være tilgjengelig for veiledning knyttet til prosjekt 2. og 3. studieår.

Vurdering av studiekvalitet i praksis

Studenten fyller ut skjemaet på nett etter avsluttet praksis. Dette gjøres etter at studenten har mottatt sluttvurdering av praksisperioden. Praksislærere gis tilgang til sine egne skjema etter et passord på nett. Det som fremkommer av skjemaet bør være kjent fra tidligere. Navnet på studenten skal stå på skjemaet. Skjemaet arkiveres både i praksisbarnehagen og ved høgsolen, og ansees som et fortrolig dokument.

Skjemaer knyttet til praksis: <http://www.dmmh.no/praksisskjema>.

Aktuelle skjema er:

1. Avtale om makulering av sensitivt materiale
2. Dagsrytme i barnehagen
3. Eksempel på oppsett av lederdag
4. Momentliste ang. styrers/enhetsleders ansvarsområde og arbeidsoppgaver
5. Praksiskontrakt
6. Refusjonskrav/skjema
7. Skjema for studenter som står i fare for ikke å få godkjent praksis
8. Sluttrapport for observasjonsbarnet
9. Søknad om tildeling av praksisplass på særskilt grunnlag
10. Søknad om utsatt praksis
11. Taushetsplikt
12. Uttalelse om studentens praksis

DEL 5: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering

Regler for avsluttende vurdering

Dette reguleres av

Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH

Reglement og retningslinjer for mapper i grunnutdanningen ved DMMH.

Disse dokumentene kan du finne på www.dmmh.no/regler

Skikkethetsvurdering av lærerstudenter ved DMMH

Dette reguleres av Kunnskapsdepartementets forskrift av 10.10.2005:

[Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene](#)

[Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#)

Se www.lovdatab.no.

Skikkethetsvurdering/definisjon

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer eller som helse- eller sosialpersonell. En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarns og elevers eller pasienters, klienters og brukeres liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering.

Vurderingskriterier for lærerutdanningene

Kriterier ved vurderingen av om en student er skikket i utdanningene som nevnt i § 1 nr. 1 til 5 er:

- studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
- studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse
- studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
- studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne

- studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser
- studenten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet og kommende yrkesrolle
- studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning

Skikkethetsnemnd

Styret selv skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Nemnda skal bestå av:

- en faglig leder for avdeling eller fakultet for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon
- en faglig studieleder for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon
- to representanter fra praksisfeltet
- to faglærere
- to studentrepresentanter
- en ekstern representant med juridisk embetseksamen

Medlemmer oppnevnes for tre år av gangen. Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. Faglig leder for avdeling eller fakultet eller tilsvarende funksjon, er nemndas leder. Minst to tredjedeler av nemndas medlemmer skal være til stede ved saksbehandlingen.

Institusjonsansvarlig

Styret oppnevner en ansatt ved institusjonen som institusjonsansvarlig for skikkethetsvurderingen. Institusjonsansvarlig kan oppnevnes blant skikkethetsnemndas medlemmer.

Tvilmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til institusjonsansvarlig. Den som leverer tvilmelding, regnes ikke som part i saken.

Tvilmeldinger som er åpenbart ugrunnet skal ikke behandles av institusjonsansvarlig.

Behandling hos institusjonsansvarlig

Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Institusjonsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale, og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes til etter at utvidet veiledning er avsluttet. Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat, som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten. Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.

Behandling i skikkethetsnemnda

Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet, og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet.

Nemnda lager en innstilling til styret eller institusjonens klagenemnd med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i nemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

Behandling i styret/institusjonens klagenemnd

På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller institusjonens klagenemnd vedtak om at en student ikke er skikket etter reglene i lov om universiteter og høyskoler § 4-10 tredje ledd og fjerde ledd. Det skal ikke utstedes vitnemål for den aktuelle utdanningen til en student som er funnet ikke-skikket.

Hvis en student som er funnet ikke-skikket skal utestenges fra utdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Studenten kan utestenges fra utdanningen i inntil 3 år. Ved kortere utestenging kan styret eller institusjonens klagenemnd stille vilkår som må være oppfylt før utdanningen gjenopptas.

Vedtaket om utestenging skal opplyse studenten om at han/hun ikke kan søke eller ta imot plass ved tilsvarende utdanninger ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i utestengingsperioden, og at han/hun må søke nytt opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.